

272

316
A

NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1928. ÉVBEN SZATMÁR-NÉMETIBEN TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KILENCVENKETTEDIK DARAB

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA
1928.

A
NAGYBÁNYAI REF. EGYHÁZMEGYE

1928. ÉVBEN SZATMÁR-NÉMETIBEN TARTOTT

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK

ÉS

BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KILENCVENKETTEDIK DARAB

AZ EGYHÁZMEGYE HIVATALOS KIADVÁNYA
1928.

MAKÁRY KÖNYVTÁRA

MAKÁRY KÖNYVTÁRA

MAKÁRY KÖNYVTÁRA

MAKÁRY KÖNYVTÁRA

MAKÁRY KÖNYVTÁRA

MAKÁRY KÖNYVTÁRA

WEISZ SÁNDOR NYOMDA, SATMÁR.

**A nagybányai református egyházmege 1928.
évi augusztus hó 14. napján Szatmárnémetiben
tartott rendes közgyűlésének jegyzőkönyve.**

Jelen voltak :

Széll György esperes és *Boros Zoltán* világi tanács-
bíró elnöklete alatt :

Magoss Ferenc, Gy. Kovács József, Boros Jenő, Oláh
Sándor lelkészi tanácsbírák ;

Dr. Nagy Sándor, dr. Helmeczy József, dr. Farkas
Antal, Madarassy László világi tanácsbírák.

Az egyházak képviselőitében : Adorján : Dr. Koronka
Pál lelkész, Tegze Endre gondnok. Amac : Siető Pál lel-
kész, Bátori István gondnok. Apa : Gulya Géza lelkész,
Kató József gondnok. Aranyosmedgyes : Szabó József lel-
kész, Sajó Dezső presbyter. Avasujváros : Széll György
lelkész, Bartos János gondnok. Batiz : Dávid Sándor lel-
kész, Ostváth Elek gondnok. Egri : Viski Ferenc lelkész,
Kádár Bálint presb. Felsőbánya : Nagy Lajos lelkész, Papp
Márton főgondnok. Hirip : Orosz Ernő lelkész, Medgyesi
Gyula gondnok. Józsefháza : Bara József lelkész, Hankovszki
Géza presb. Kakszentmárton : Szabó Endre lelkész, V.
Király Ferenc gondnok. Kiskolcs : Gacsályi Zsigmond lel-
kész, Kallós Zsigmond gondnok. Kispéleske : Molnár Lajos
lelkész, Molnár Ambrus presb. Kőszegremete : Koncz
Bertalan gondnok. Lázári : Öry Tamás lelkész, Kanizsai
Jenő presb. Mikola : Magoss Ferenc lelkész, Galgóczy
Sándor főgondnok. Misztótfalu : Kiss Sándor lelkész, Szil-
vássy Győző presb. Nagybánya : Szaplanczay Bertalan lel-
kész, Fülep Imre presb. Nagykolcs : Oláh Géza gondnok.
Ombod : Gy. Kovács József lelkész, Borgyos Ferenc presb.
Patóháza : — Pettyén : Bogdán Lajos lelkész, Jagó Károly
presb. Sándorhomok : Csüri Miklós lelkész, Tar Bálint
gondnok. Sárköz : Sziky Ádám lelkész, Tóth Gyula gond-
nok. Sárközujlak : Szabó Károly lelkész, Kertész István

gondnok. Szárazberek: Joó Kálmán lelkész, Sarkadi Antal gondnok. Szamoskóród: Kürthy Dezső lelkész, Révész Béla gondnok. Szamoskrassó: Oláh Sándor lelkész, Fórizs Lajos gondnok. Szatmárhegy: Peleskey Sándor lelkész, Kiss Antal gondnok. Szatmárudvari: Juhász Péter lelkész, Papp Árpád főgondnok. Szinérváralja: Szabó Endre lelkész. Vámfalu: Kolozs Vince lelkész, Váradi Lajos gondnok. Atya: Sáfár Imre lelkész, Soós János t. presb. Csengerbagos: Mogyorós Sándor lelkész, Borbély András gondnok. Óvári: Fehér Bertalan lelkész, Hiripi András gondnok. Pusztadaróczi: — Szamosdara: Király László gondnok. Szamosdob: Gyöngyös Bálint lelkész, Bócsi Imre gondnok. Szatmár: Boros Jenő, Debreczeni István lelkészek, Persenszky Miklós és Nagy Endre presb.-ek. Sz.-németi: Sárközi Lajos lelkész, Petheő György presb. Vetés: Szarka Károly lelkész, Ványi Endre presb. Dabolcz: id. Kürthy Károly lelkész, Lakóczy Sándor gondnok. Halmi: ifj. Kürthy Károly lelkész, Polner Jenő gondnok. Hosszumező: Nagy Endre lelkész, Csurka József gondnok. Kisbábony: Tóth Gábor lelkész, Varga István gondnok. Máramarossziget: Kovássy Ákos főgondnok. Nagybecskó: Takács Lajos lelkész, Nagytarna: Berey Sándor gondnok. Tamásváralja: Bodnár Béla lelkész, Kónya Mihály gondnok. Turtéreges: Szép Kálmán lelkész, Dalos Mihály presb. Tanárképviselők: — Tanítóképviselők: Kádár Károly, Szőke József. Segédlelkészek: Bartus Jenő, Kádár Miklós, Korcsmár Boldizsár, Szabó Tibor, Szendrey D. Egyházmegyei ügyész: Dr. Harcsár Géza. Jegyzők: Bogdán Lajos lelkész, dr. Ajtai Nagy Gábor, világi főjegyzők, Visky Ferenc lelkész és Bunna István világi jegyzők.

A közgyűlés határozatai.

1. Miután a XC. zsoltár 1. versét áhitatos érzéssel elénekeltük, Esperes ur buzgó imával kérte az Egek Urát, hogy e megpróbáló időben tegye lángolóvá erőtlen hitünket, soha nem csüggedővé reményünket, anyaszentegyházunk külső és belső építésére áldozatossá kezeinket s áldottá összejövételünket.

Ima után megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy az egyház és állam közötti viszonyt szabályozó, legujabban megalkotott kultusz-törvény nagy körültekintésre és óvatos-

ságra int bennünket. Közegyházunk eddigi küzdelmes helyzete nem változott; iskoláinknak államsegélye még mindig nincs. Az egységes egyházépítést a mai viszonyok között intenzívebben végezni — a zsinat hiánya miatt nem lehet. Pedig szükség volna az egységes működésre, mert nagy problémák, életbevágó kérdések várnak sürgős megoldásra; iskoláink jövője, lelkész- és tanítóképzés. stb. Kerületünkben örvendetes jelenség, hogy a Nyugdíj és Gyámintézet fejlődésére, életképessé tételére ker. határozat alapján kilátás van. Közelebb egyházmegyénkben a külső egyházi élet fejlődése megindult; harangok, orgonák, templomok, parochiális épületek ujitása által. A belső lelkiélet megújulására azonban még nagyobb szükség van, mert a kálvinizmus fáján sok a sárguló levél, a hervadozó ág, melyeknek újból való kivirágoztatása csak egy új, hitben gazdag, áldozatos cselekedetekkel ékeskedő nemzedék nevelésével lehetséges.

Majd tanítóink anyagi helyzetének jobbitására, magyar református felekezeti iskoláinkhoz való hűség és kitartó ragaszkodásra buzdítva a jelenlevőket, annak bejelentésével, hogy mélt. Csaba Adorján gondnok ur ezen tisztéről lemondván, már a mostani gyűlésre sem jött el, felkérte Boross Zoltán legidősebb tanácsbíró a világi elnöki tiszt betöltésére; ezek után szívesen köszöntve a gyűlés alkotó tagjait közgyűlésünket megnyitottnak jelenti ki.

2. A gyűlésen megjelent alkotó tagok számbavételével elnökség Dávid Sándor batizi lelkészt bizta meg, akinek jelentése alapján

közgyűlésünk az alkotó tagokat e jegyzőkönyvben elől foglalt sorrendben elismeri és igazolja Csiszár István darai és Kovács Károly kőszegremetei lelkészek távolmaradásukat esperes ur előtt igazolták.

A megnem jelent Barkász Imre patóházai és Selyeby Géza pusztadaróci lelkészek, valamint a patóházai, színérváraljai, pusztadaróci presbyteriumok felhivatnak, hogy távolmaradásukat, illetve képviselő nem-küldését Esperes ur előtt 30 nap alatt elfogadható okkal igazolják; különben — a népisk. segély-alap javára 200—200 Lei birság megfizetésére köteleztetnek. Esperes ur e birság-

pénzeknek — esetleg a lelki áll. illetményből levonására felhatalmaztatik.

3. A gyűlés előtt nyomtatásban szétosztott tárgysorozatot közgyűlésünk felolvasottnak tekinti és a bejelentett pótlásokkal a tárgyalás sorrendjéül elfogadja.

4. A jegyzőkönyv hitelesítésére

közgyűlésünk elnökségen és jegyzőken kívül Boros Jenő és Dr. Harcsár Géza urakat választja meg. Hitelesítés ideje; f. hó 25. Helye és ideje: Szatmár, d. e. 9 óra.

5. Olvastuk a szavazatbontó bizottság Szatmáron 1928. júl. 5-én felvett jegyzőkönyvét, a mely szerint a 680—1928 sz. esp. körl. által 3 e. m. tisztség betöltésére elrendelt szavazás rendjén a világi tanácsbírói állásra 48 egyházból beadott 58 érvényes szavazat. Szavazatot nem küldött Pusztadaróczi és Patóháza, érvénytelen Amacz szavazata.

A szavazatok így oszlanak meg: Kovássy Ákos mszigeti ügyvéd, egyh. főgondnokra 53, Mártha Bélára 2, ügyvéd Nagy József-re 2, dr. Nádor Henrik-re 1 szavazat esett; ez alapon bizottság Kovássy Ákos urnak megválasztott vil. tanácsbíróvá nyilvánítását és esküre bocsáttatását kéri.

Az e. m. lelkeszi jegyzői állásnál 48 egyházból beérkezett 58 érvényes szavazat — nem szavazott Patóháza és Pusztadaróczi, Amacz szavazata érvénytelen — melyek következőleg oszlanak meg: Visky Ferencz-re 21, Peleskey Sándor-ra 16, Szaplóczay Bertalan-ra 10, Kürthy Károly-ra 7, Szabó Endré-re 2, Gacsályi Zsigmond és Kovács Károly-ra 1—1 szavazat esett. Mivel általános többséget senki sem nyert, bizottság a két legtöbb szavazatot kapott Visky Ferencz és Peleskey Sándor között új szavazás elrendelésére kérte föl esperes urat.

A tanító-képviselői állásokra 48 egyházból — Pusztadaróczi és Patóháza nem szavazott, érvénytelen Amacz szavazata — 58 érvényes szavazat érkezett be, a melyekből Kádár Károly egri-i tanító-ra 39, Szőke József ombodi tanító-ra 26, Török Bernát szváraljai tanító-ra 18 szavazat esett, rajtuk kívül 4-en 5—5, egy 3, egy 2 és 8 tanító 1—1 szavazatot kapott. Ez eredmény alapján bizottság Kádár Károlynak tanító-képviselővé nyilvánítását s a második

helyre Szőke József és Török Bernát között, új szavazás elrendelésére kéri fel esperes urat.

Ugyanez a bizottság az új szavazások eredményéről Szatmáron 1928. aug. 4-én felvett jegyzőkönyvében jelenti, hogy az e. m. lelkeszi jegyzői állásra 46 egyházból — szavazatot nem küldtek Kisperleske, Nagybecskó, Pusztadaróc és Turterebes — beérkezett 53 érvényes szavazat, melyek így oszlottak meg: Visky Ferenczre esett 43, Peleskey Sándorra 10 szavazat. Szatmárnémeti szavazatát, pecsét hiánya miatt, érvényteleníteni kellett.

A tanító-képviselőségre beadott 46 egyházból 56 érvényes szavazat, melyből Szőke József 37, Török Bernát 19 szavazatot kapott. Szavazatot nem adott Kisperleske, Nagybecskó, Pusztadaróc és Turterebes, érvénytelen Sárközujlak szavazata, mert mindkét jelöltre szavazott. Bizottság ezek alapján Visky Ferenczet megválasztott lelkeszi jegyzőnek, Szőke Józsefet tanító-képviselőnek jelenti ki s kéri közgyűlésünk által való megerősítésüket.

E. m. közgyűlésünk a két rendbeli jegyzőkönyv alapján Kovássy Ákos, Visky Ferencz, Kádár Károly és Szőke József urak megválasztását megerősíti s felhívja őket a hivatalos eskü letételére, a szavazatok megsemmisítését elrendeli, végül a szavazatot nem adott Pusztadaróc [2 ízben] Patóháza, Kisperleske, Nagybecskó és Turterebes lelkeszeit, ha esperes urnál 30 nap alatt megfelelő igazolással nem élnek, a lelkeszi könyvtár és a népisk. segélyalap javára fizetendő 500—500 Lei pénzbírságban már most elmarasztalja.

6. Miután Kovássy Ákos megválasztott e megyei világi tanácsbíró közgyűlésünk előtt az esküt letette s esperes ur üdvözlésére bensőségteljes, lélekből fakadó szavakkal köszönetet mond a benne összpontosult bizalomért, bejelenti, hogy a mai szép napot megörökítendő, a nagybányai egyházmegye lelkeszözegei- és árvái javára 10000 Lei alapítványt tesz és fizet be az e. megyei pénztárba.

Közgyűlésünk, midőn a fenkölt szív- és e me nagylelkű megnyilatkozását és adományát az alapítványt tevő tanácsbíró ur iránti hálás elismerés

mellett örömmel veszi tudomásul, e. megyei ügyész urat az alapító-levél elkészítésére fölkéri.

7. Visky Ferencz e. megyei lelkészi jegyző a hivatalos esküt letevén, esperes ur üdvözlő szavai után, köszönetet mond gyűlésünk minden alkotó tagjának s

•jókívánatok és éljenzés között székét elfoglalja.

8. Csaba Adorján e. m. gondnok ur, f. évi jun. hó 11-én kelt, esperes urhoz intézett, egyházmegyénkkel szemben kifejezett, drága érzésekkel telt levelében, hivatkozással arra, hogy állásával járó kötelezettségeinek, mint ő érzi, képtelen oly módon megfelelni, a mint egyházunk érdekei szempontjából szükséges lenne, bejelenti állásáról való lemondását.

Közyűlésünk annak kifejezése mellett, hogy e. m. gondnok ur személyéhez törhetetlen hűséggel és szeretettel ragaszkodik, de mert tudatában van annak, hogy őt elhatározásában, mint székfoglaló beszédében ezelőtt 13 évvel kifejezte, nem kényelmi szempontok, hanem a legsúlyosabb okok irányították, a lemondást a válás fájó érzései között, — hiszen egy kimagasló alakot, nemes magyar jellemet hozzánk fűző kapocs törik ismét széllyel, — távozó gondnok ur érdemeinek hálás elismerése s megörökítése mellett elfogadja, s az ekképen megüresedett gondnoki szék betöltésére a szavazást elrendeli, s esperes urat az esetleges további intézkedés megtételére fölkéri és felhatalmazza.

9. Az egyházmegye 1927. évi állapotáról betérjesztett, nyomtatásban is megjelent esperesi jelentést [l. a mellékletet]

közyűlésünk felolvasottnak tekintvén, tudomásul veszi s ezzel kapcsolatban a következőket rendeli el:

1., vasárnap d. u. minden egyházban rendes istentisztelet [nem pusztán imás] tartassék;

2., az adventi és böjti időszakban hétköznapi bibliamagyarázatok tartására a lelkészeket ismétlen nyomatékosan felhivja;

3., mult évi ide vonatkozó határozatunk megismétlése mellett szigoruan utasítja a lelkészeket,

hogy kétköznapiokon hetenként legalább 3-szor reggeli istentiszteleteket tartsanak;

4., végül azokat az egyházakat, ahol vasárnapi iskola nincs, határozottan utasítja azok felállítására, ugyszintén a tanítókat — tanítónőket is — énekkarok szervezésére, a lelkészeket vallásos felolvasások rendezésére; általában felhívja a presbitériumokat az elsoroltak lélek szerint való támogatására, az azokban való munkás közreműködésre, nagy gondot fordítván arra, miszerint gyermekeink az iskolákba pontosan járjanak, hogy eképen a vallásos nevelés és énektanítás áldásaiban részesülhessenek.

10. Olvastuk a következő esperesi jelentést:

Nagyfiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Az időközi változásokra és más fontosabb ügyekre vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

I. *A lelkészi karból*, sajnos! több elhalálozás történt. Időrendben — elsőül távozott el körünkből: Bodor Jenő amaci lelkész alig másfélévi lelkészi szolgálata után, mult év nov. 13-án. Ugy szólva, csak betekinthezt az ígélet földére — megkezdhetette pusztán működését — s elszóllittatott — az ő Urának akaratából — földi hivatásának szinteréről — ifjusága teljében. Őt követte ez év jan. 14-én megtört testtel — a régi gárdának egyik tagja Papolczy Zoltán ki 1886-ban mint s. lelkész kezdte meg Misztótfaluban közöttünk pályafutását — s 1895-től Apában 33 éven át szolgált mint rendes lelkész s tanácsbíró közismert alakja volt — közgyűléseinknek — mint a *papok kántora*. Lelkészi jól ismert működésén kívül — sokoldalú agilitása folytán számtalan egyházaink körében, harang-orgona s énekkarok szervezése körül — nem egy elismerést szerzett — még testben megtörtén is! 3-ik veszteségünk Gyöngyösy Gyula f. év apr. 7-én történt elhunytával. A férfi kor küszöbét még alig lépte át — testi-lelki erőben gazdagon s pár nap alatt — kivágattatott az élők földéből — nagy hirtelen. Veszteségünk sorozatát a halál által, Máramarossziget érdemes lelkésze Bede László zárja f. év jun. 16-án váratlanul, — megdöbbsentően ható — elhalálozásával. Előbb a tanügy mun-

kása volt Mszigeten — majd 1910 óta — mint lelkész működött ott. Az elismerés jelét nyújtotta felé egyházmegyénk — egyházkerületünk — midőn őt tanács bírójául hívta el. De nemcsak nálunk munkált az egyházi élet közmezején — de a tengeren túl, amerikai ref. egyházaink körében is építő munkát végzett. Mint jó pásztor, a „Jó Pásztor“ c. lapjával is közre munkált az egyházi élet építő munkájában. Tudásánál csak szerénysége volt nagyobb. S lelke érzékeny voltát — hite melegsége és mélysége kevéssé tudta megóvni az élet sebeitől.

Más egyház megyébe elhivatással vált ki sorainkból Bodnár László nagytarnai lelkész f. év jul. hó 10-én.

Az üresedésbe jött amaci egyházba beszolgáló — felügyelő — lelkészül Peleskey Sándor — lelkész — majd Orosz Ernőt küldtem ki. Az apai egyházba — Szabó Endre szváraljai lelkészt — a nkolcsi egyházba Oláh Sándor lelkészt — a máramarosszigeti-be Nagy Endre hosszumezei lelkészt.

Ujjonnan választott lelkészek. Az amaci üresedésbe jött lelkészi állásra meghívás útján f. év febr. 2-án Siető Pál adorjáni lelkész választatott meg. Az ekként megürült adorjáni lelkészi állásra szintén meghívás útján Dr. Koronka Pál csikfalvai lelkész — az apai lelkészi állásra f. év máj. 13-án több pályázó közül Gulya Géza n.-váradí s. lelkész — a n.-kolcsi lelkészi állásra f. év máj. 29-én meghívás útján Gyöngyössy Bálint sz.-dobi lelkész választatott meg. Mind a négy választás lefolyását a törvénnyel megegyezőnek találván — a megválasztottak részére — az esperesi engedélyt meghívásukra kiadtam — s az első helyen nevezett lelkésztársunk állását f. év jun. hó 17-én, a második helyen nevezett jul. 1-én, a harmadik helyen nevezett pedig aug. hó 5-én foglalta el — a törvényben, egyházmegyei határozattal előírt beiktatással. — Betöltetlen lelkészi állás ezidő szerint: Szamosdob, N.-tarna, M.-sziget.

A s. lelkészi karban — Kiss Ferenc sz.-hegyi s. lelkész elhelyezése folytán, — püspöki kirendelés alapján — Szabó Tibor exmittált IV. é. theologusnak esperesi meghatalmazást adtam a s. lelkészi teendők végzésére.

A tanítói karban: Török Bernát [oklevél Debrecen] sz.-váraljai tanítóvá történt vál. j. könyvét aug. 20-án Borbély

Sándor volt avasujvárosi tanító vál. j. könyvét lázárii tanítóul aug. 29-én, Rácz Béla volt sz.-váraljai tanító vál. j. könyvét hosszumezei tanítóul szept. 30-án, Szlávik Mihály vál. j. könyvét kiskolcsi tanítóul okt. 18. [oklevél] Sarkadi Nagy Ferenc volt s.-ujlaki tanító vál. j. könyvét Berendre nov. 1-én. Adorján Mihály [oklevél Szatmár] tamás-váraljai tanító vál. j. könyvét nov. 17-én, Libik Árpád h. tanító vál. j. könyvét dec. 21-én K. Remetére, továbbá Makrai Anna [oklevél N. Enyed] pettyéni tanítónő március 24-én és Tóth Zoltán volt adorjáni tanító vál. j. könyvét Kisbábonyba jul. 23-án megerősítettem.

Végezetre helyettes tanítókul: Zágonyi Annát batizi h. tanítónőül szept. 13. 1927. Katona Szerénát avasujvárosi h. tanítónőül szept. 11. 1927. Gecsey Ilonkát kisbábonyi tanítónőül 1928. jan. 3., hatáskörömből folyólag az 1926/7 isk. évre megerősítettem. Ugy szintén h. kántorul Sárközüj-lakra Málnássy Ferdinánd oklev. kántort jul. 13-án.

II. M. é. közgyűlésünk 2/927. 5/927. 9/927. II. 13/927 71/927. IV. sz. igazolásra felhívásnak az ott nevezettek eleget tettek s így a birság alól mentesültek! De nem élt igazolással a 2/927 sz. a. Selyebi Géza és a p.-daróci egyház s a kirótt birságot, 400 leit az isk. alapra bevettem. Ugy szintén hason okból a vetési egyháztól az 5/927 sz. folytán 500—500 lei birságot szintén a népisk. alapra, tovább menőleg a 9/927 II. sz. folytán Dabolc és P.-daróc lelkészeitől 1000—1000 leit felkérve, hogy méltóztassék intézkedni a hátralékok rendezését folyton halogató presbyteriumok ellen. — A 13/927 sz. a. igazolás elmulasztásáért: N.-kolcstól 200 leit — Végezetre a VII/927 IV. sz. a. számadás nem adásért M.-sziget, P.-daróc, Vetés lelkészeitől 1500 leit — felerészben a lelkészi könyvtár — felerészben az iskolai alapra — K.-Szentmártont — a fentforgott viszonyok között — megkimélve a birságtól.

III. A. m. é. közgyűlés 9. VI. sz. a. határozata folytán az isk. alap — 2 évi kamata 16 — ezer lei a következő felosztást nyert a l. szegényebb isk. fentartó egyházak között: Apahegy: 3000, D.-apati: 2000, Sz.-pálfalva: 2000, P.-daróc: 3000, Batiz: 2000, Kisbábony: 2000, Adorján: 1000, Pettyén: 1000 leit.

IV. A. m. é. közgyűlés 75 sz. a. kiküldött küldöttség

kiszállására — tisztelettel jelenjem — nem volt szükség — A k.-szentmártoni presbytérium u. is kivonaton f. év márc. 15-i gyűléséből azt a jelentést terjesztette be, miszerint a perujtási kérelmet visszavonták s a békesség helyre állott.

IV. Tisztelettel jelentem, hogy a sz.-krassói egyháznak rendkiv. adó kivetését 1927 okt. 19-én a sürgősségre tekintettel — közgyűlésünk utólagos jóváhagyása reményében helybehagytam. — Viszont a kispesleskei egyháznak az e. m. elnökség nevében engedélyt adtam, hogy a bemutatott presbyteri j. könyv alapján saját alapítványából aratás utánig 5000 lei ideiglenes kölcsönt vehessen fel 10% kamattal mellett. Ugyiszintén az amaci egyháznak is engedélyt adtam az e. m. elnökség részéről, hogy 8 ezer lei ideigl. kölcsönt vehessen fel. A presbyterium szabályszerűen hozott határozata alapján a papi lak befektetésére a templom renoválási alapjából.

V. Az iskolai segély-alap múlt évi kamata: 11473 lei, melynek felosztását az iskolát fenntartó egyházak és l. szegényebb egyházak között eszközölni kérem.

VI. A tanítói gyámegylet múlt évi kamata 334 lei volt. Ebből 2%-ot a tőke emelésére fordítottam, a fent maradt részt Özv. Gecsey Istvánné és Özv. Fábián Istvánné tanító-özvegyeknek — felmerült kérés folytán kiadattam.

I. Közgyűlésünk a jelentést egészében és részleteiben tudomásul veszi, a jóváhagyást igénylő esperesi intézkedéseket jóváhagyja.

Lelkészi karunkból ismét dusan aratott a halál: mit lehetnénk mást, alázatos szívvél hajtjuk meg fejünket az özvegyek és árvák megsegítését ígérő s megtehető jó és bölcs Isten akarata és hatalma előtt s az ifjúsága virágában elhívott, hosszas betegeskedése által ugyan megpróbált *Bodor Jenő* a régi daliás alak helyett, szemünk előtt fokról-fokra összehanyatlott testében is örökké derült lelket hordozó, sokoldalú tevékenysége által sok jó munkát végzett, mindnyájunk szívéhez nagyon közel jutott *Papolczy Zoltán*; mint villámcsapás által kidöntött életerős tölgy, a nagyhirtelen elmult, szép tehetségeket s reményeket magával vitt *Gyöngyössy Gyula*; úgy a tanári, mint a lelkeszi pályán nagy tudással, fáradhatatlan erővel munkálkodott, áldásos eredményeket elért, közelismeréstől- és szeretettől övezett

homlokkal, de az élet sebeitől meg nem kimélten, megdöb-
bentő módon elhunyt *Bede László* áldott emlékezetét kegye-
lettel örökitjük meg.

Az e. megyénk kebelében működési teret cserélt Siető
Pál amaci s Gyöngyösy Bálint nagykolcsi lelkészeknek új
őrhelyeiken békés, sikerekkel áldott munkálkodást kívánunk;
dr. Koronka Pál adorjáni s Gulya Géza apai lelkészeket
szeretettel, közöttünk végzendő minden jó munkájukra Isten
áldó segedelmét kérő fohászaink között iktatjuk be egyház-
megyénk kebelébe.

A s. lelkészi változást tudomásul véve, a jelentésben
megnevezett 9 rendes tanítót, illetve tanítónőt közgyűlésünk
állásaikban véglegesen megerősíti.

II. III. Mult évi 2. 5. 9. 13. és 71. IV. sz. valamint a
9. VI. sz. a. határozatainkból folyó intézkedéseket jóvá-
hagyja, egyszersmind a 9. II. 1927. sz. határozatot megis-
mételve, az e. megyei és e. kerületi járulékokkal több év-
ről hátralékos egyházak presbytériumai ellen a fegyelmi
eljárást elrendeli.

IV. A kakszentmártoni szomorú züllésnek indult álla-
potoknak békességgel jóra fordulását örvendetes tudomá-
sul veszi.

V. A szamoskrassói egyháznak rendkívüli adó kive-
tésére, a kispaleskei és amaci egyházaknak idiglenes köl-
csön felvételére adott engedélyeket tudomásul veszi.

VI. VII. A tanítói gyámegyleti tőke mult évi kamatá-
nak miként való felhasználását tudomásul véve, az iskolai
segély-alap 1927. évi 11473. Lei kamatának szétosztására
nézve 9. VI. 1927. sz. határozatára utal s ezt állandó uzussá
kivánja tenni.

11. A „Helmeczy” és „Nagy Frigyes” alapítvány
ösztöndij-bizottsága nevében esperes ur jelenti, hogy a két
alapítvány közül csak a „Nagy Frigyes” alapítvány kama-
taira érkezett pályázat. Pályázott ugyanis Visky Ferencz
egri-i lelkész I. gym. osztályt végzett fia, ki a feltételeknek
megfelelvén, részére bizottság az alapítvány 742 Lei ka-
matát kiadja.

Tudomásul szolgál.

12. Olvastatik, hogy a tiszántuli reform. egyházkerület
f. évi június 26 és 27-én tartott közgyűlésének 27 számú

határozatával egyházmegyénknak Dr. Gr. Degenfeld József egyh. ker. főgondnok halála felett kifejezett részvétét tudomásul veszi és „a kegyeletes testvéri együttérzés jóleső megnyilatkozásaért megindult hálával mond köszönetet”.

Tudomásul szolgál.

13. Egyh. kerület 102/927 sz. határozatából — melyet további eljárás végett megküldött esperesi hivatalnak — kitűnik, hogy a különböző egyh. ker. tisztségek betöltése alkalmából első ízben elrendelt szavazásnál egyházmegyénkből Vetés, a pótszavazásnál Kőszegremete, Pusztadaróc és Vetés szavazatot nem adtak. Hibásan pedig: Amac, Nagytarna, Nagybocksó, Szárazberek, Lázári, Szatmárhegy, Atya, Sárközujlak és Szamoskóród szavaztak,

Közgyűlésünk megnevezett egyházak lelkeszeit — egyenkint és esetenként 200—200 Lei pénzbírság megfizetésének terhe alatt felhívja a mulasztásnak esperes ur előtt 30 napon belüli igazolására. Különben felhatalmazza közgyűlésünk esperes urat, hogy e bírságpénzeket — a népiskolai segélyalap növelésének céljára — az illető lelkészek államsegély illetményéből levonásba hozhassa.

14. Az e. ker. közgyűlés 132/1927. és 21/1928. sz. határozatát, mely az elemi iskolák 5-6-7 osztályainak, mint felső tagozatnak, miként való beállítására, megszervezésére ad utasításokat,

közgyűlésünk, midőn tudomásul veszi, egyzersmind utasítja iskolafentartó egyházainkat, hogy ide vonatkozólag sürgősen intézkedjenek, s eljárásukról az esp. hivatalnak a f. év végéig jelentést tegyenek.

15. Olvastuk az e. ker. közgyűlés 174/1927. sz. határozatát, a mely elutasítja közgyűlésünknek 22/1927. sz. határozatában foglalt abbéli kérését, hogy a lelkészi díjlevelek a mai szükségyszerű helyzetnek megfelelőleg, korszerűleg alakíttassanak át, s a belhivatalnoki fizetések rendezésének kérdését a zsinatelőkészítő 12-es bizottság figyelmébe ajánlja.

E. m. közgyűlésünk, midőn a kerületi határozatot köteles tisztelettel tudomásul veszi, egyben kénytelen megállapítani, hogy azt az elvi állás-

pontot, a mely szerint a díjlevelek megállapítása az egyházközségek hatáskörébe tartozik, maga a ker. közgyűlés törte keresztül, midőn a tanítói fizetések minimumát megállapította s annak megadására az egyházakat elkötelezte. Épen ezért mult évi 22. sz. határozatunk ismételése mellett ujólag kérjük a főt. e. ker. közgyűlést, hogy a lelkeszi díjlevelek korszerű átalakítását, illetve e kérdés megoldását nem elodázni, hanem minél előbb megvalósítani méltóztassék.

Jelen határozatot az e kerületre fölterjesztjük.

16. Olvastatik a vallásos társulatok [szekták] ügyében 1928. május 29-én kelt 24/536. sz. kultuszminiszteri rendeletre hozott 8/928. számú határozata kerületi közgyűlésünknek, mely utasítja a lelkeszi hivatalokat, hogy a miniszteri határozat rendelkezéseihez alkalmazkodjanak s a mennyiben azt tapasztalják, hogy e határozat rendelkezéseit a szekták átlépik, főként ha a szekták tiltott prozelita szerzést üznének, arról minden egyes esetben külön jelentést tegyenek az esperesi hivatalok útján a püspöki hivatalnak.

Közgyűlésünk, midőn a kerületi határozatot tudomásul veszi az abban foglalt utasítást a maga részéről is megújítja.

17. Olvastatik a 9/1928. sz. egyh. ker. határozat, mely az egyház valamennyi előjáróját utasítja hogy:

Vallásunk szabadsága felett éberén őrködjének s minden esetleges sérelemről az esperesi hivatalok útján a püspöki hivatalnak jelentést tegyenek;

a 108/927. sz. egyházkerületi határozatban felsorolt nemzeti és királyi családi ünnepeken istentiszteletet tartsanak;

ahol az állami közegek az egyházi adók behajtását megtagadnák, az egyházközségek a kultusz- és finanszminiszterium approbáltatásának elnyerése céljából forduljanak az esperesi hivatalok útján a püspöki hivatalhoz;

ha az illetékes református lelkesz engedélye nélkül valamelyik felekezet lelkesze, vagy szekta előjárója egyházunk hiveinek liturgiális szolgálatot teljesítene, erről a püspöki hivatalt az esperesi hivatalok útján azonnal értesítsék;

a kitérésre jelenkezők szándékának visszavonása érdekében minden tőlük telhetőt megtegyenek;

a vegyes házasságból eredő gyermekek vallásának meghatározásánál református egyházunk érdekeit jó előre biztosítani s avégett a nem református házaspár ígéretét már a házasság megkötésekor kinyerni igyekezzenek.

Közigyűlésünk református vallásunk szabadságának és érdekeinek megvédése tárgyában hozott kerületi határozatot az ahoz való alkalmazkodás kötelező ígérete mellett tudomásul veszi.

18. Olvassatik a f. évi július 11-én tartott közgyűlés 11. jegyzőkönyvi száma, mely szerint a csehszlovákiai reform. konvent Szabó Endre volt minaji lelkész lelkészi oklevelét érvénytelenítette.

Tudomásul szolgál.

19. Olvassatik az egyházkerület 14/928. sz. határozata, mellyel Dr. Gyenge János, állásától elmozdított s. lelkész lelkészi oklevelét érvénytelennek nyilvánítja.

A méltó megtorlás felett érzett megnyugvással vesszük tudomásul.

20. Olvassatik az egyházkerület 20/1928. sz. határozata, melyben felhívja az egyes egyházmegyék tanítóit, hogy a tanítóegyesületek felelevenítésére és azok munkájának megszervezésére még ez év őszén alkalmas időben gyűljenek össze, az alapszabály tervezetét a ker. tanügyi előadó által összeállított tanítóegyesületi szervezet tervezete alapján [melyet a püspöki hivatal szept. hóban fog az esperesi hivatalok útján megküldeni] készítsék el s azt jóváhagyás végett terjesszék fel a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésre. Az alakuló gyűlések megtarthatására kérjenek a gyűlés helyének polgári és katonai hatóságától engedélyt. Felkérte közgyűlés Püspök Urát, hogy amennyiben a helyi hatóságoknál a gyűlési engedély-megszerzése akadályokba ütköznék, ez ügyben a belügyminiszter urnál közbenjárni sziveskedjék. Végül kimondja, hogy az egyházak az alakuló gyűlésen megjelenő tanítók fuvardíját és kész költségeit megtéríteni tartoznak.

Közigyűlésünk a tanítóegyesületnek, mint a tanítók önművelődésére és az egységes református tanítói közszellem ébrentartására a múltban leghatékonyabb eszközének megszervezését elodázhatatlanul szükségesnek látja. Megbizzá azért

és felkéri Kádár Károly egri-i és Szőke József ombodi tanítókat, mint egyházmegyénk tanító-képviselőit, hogy az egyesület megszervezése végett az egyházmegye tantestületének tagjait alakuló gyűlésére mielőbb hívják össze. A megalakult egyesület vezetőségét pedig felhívja közgyűlésünk a kerületi határozatnak a továbbiakat illető fogantatására és az alakuló gyűlés jegyzőkönyvének az esperesi hivatalhoz beterjesztésére.

E szám Kádár Károly és Szőke József tanító urakkal kivonaton közlendő.

21. Olvassatik egyházkerületi közgyűlésünk 36/928. sz. határozata, mely elrendeli, hogy a más egyházkerületből egyházkerületünkbe pályázó lelkész csak akkor vehető fel a pályázók, illetve választhatók sorába, ha ehhez egyházkerületünk püspöke, vagy törvényes helyettese a beleegyező nyilatkozatot kiadja.

Tudomásul szolgál.

22. Egyházkerületi közgyűlésünk f. évi 45 számú határozatában, az 1926. évi közgyűlésünkből felterjesztett halmi-i reverzális sérelemről megdöbbenéssel értesül, de az új kultusztörvény reverzalist többé nem ismervén e sajnálatos eset felett napirendre tér.

Tudomásul szolgál.

23. Olvassatik a 62/928 számú egyh. kerületi határozat, mely szerint egyh. kerületi közgyűlésünk a Nyugdíj- és Gyámintézetnek kölcsönkihelyezési szabályzatát megerősíti és jóváhagyja; azt a közgyűlés jegyzőkönyvének mellékletei között közzéteszi és külön is 250 példányban kinyomatja.

Tudomásul szolgál.

24. Olvassatik az egyh. kerületi Nyugdíj- és Özvegy-Árva Gyámintézet alaptőkéjének emelése, teljesítő képességének fokozása tárgyában a nagybányai egyh. megye esperesétől és lelkészértekezletétől felterjesztett javaslatra hozott 63/928 sz. kerületi határozat, mely felhívja a nyugdíj végrehajtó bizottságot, hogy az egyh. ker. pénztárral együttesen készítsen reális matematikai mérleget arra nézve, hogy a bruttó államsegélyek 10%-os levonásával minő fokot érhet el a nyugdíjintézet teljesítő képessége nyugdíj, özvegyi ellátmány, neveltetési és temetkezési segély tekintetében s

az elkészített tervezetet küldje meg az egyházmegyéknek tárgyalás végett. A kerületi pénztárt utasítja javaslat tételre arra nézve, hogy a nyugdíjintézet kötelékén kívül álló, jelenleg 45 régi lelkészözvegy intenzívebb segélyezése mi módon lenne megoldható. Felhívja végrehajtó bizottságot, hogy a jogosított tanár és tanító tagok tagdíjainak enyhítésére az ellátmányok megkülönböztető csökkentése nélkül keressen megnyugtató megoldást.

A ma működő egyházmegyei gyámintézeteket illetőleg felhívja az érdekelt egyházmegyéket, hogy fontolják meg, nem volna-e célszerű az intézetek beolvadása s erre nézve tőlük jövő gyűlés elé tájékoztatás vár. Arra is felhívja az egyházmegyéket, hogy a nyugdíjintézet alapszabályainak módosítására vonatkozó indítványait és azoknak számszerű megvilágításait a lelkészi kongrua 10%-ában megjelölt számítási alapon terjesszék a legközelebbi kerületi gyűlés elé, kiterjeszkedve azokban, a tanárok és tanítók tagdíjainak és ellátmányainak méltányos rendezésére is.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kerületi határozatban foglalt intézkedéseket örömmel veszi tudomásul.

25. Olvastatik az egyh. ker. 68/928 sz. határozata, mely annak hangoztatásával, hogy „erkölcsileg lehetetlen az anyagi gondok terhe alatt roskadozó tanítóinktól azt a sorsdöntő és elszánt munkásságot megkövetelni, amelytől magyar református anyaszentegyházunk megmaradása és erőteljes fejlődése függ” elkötelezi az iskolafentartó egyházakat a 129/927 sz. kerületi határozattal megállapított tanítói fizetés kiszolgáltatására és a határozat pontos végrehajtását az esperesek szigorú ellenőrzése alá rendeli.

Egyházmegyei közgyűlésünk a ker. határozat kötelező erejével utasítja az iskolafentartó egyházakat, hogy [annak végrehajtásáról okt. 15-ig tegyenek jelentést az esperesi hivatalnak] e tekintetben a 33/928 sz. határozat értelmében járjanak el.

26. Az egyházkerület 106/928. sz. határozata kimondja, hogy a kerületi és egyházmegyei járulékoknak a lelkészi kongruából való levonása alól csak azok a lelkészek nyerhetnek felmentést, akik a vonatkozó esperesi igazolást a püspöki hivatalban minden év dec. 6.-ig bemutatják. Felha-

talmazza továbbá az esperesi hivatalokat, hogy azokkal szemben, akik az egyházi felsőbb hatóságok rendelkezései ellen az állami hatóságokhoz folyamodnak, a fegyelmi eljárást megindítsák.

Tudomásul szolgál.

27. Az egyházker. 110/928. sz. határozatának fogantatására, mely felhívja az egyházmegyéket, hogy nyomtatott jegyzőkönyveikből 6—6 példányt küldjenek a püspöki hivatalnak,

közgyűlésünk lelkeszi főjegyző figyelmét felhívja.

28. Boros Jenő szatmári lelkész-elnök beterjeszti az 1928. febr. 12-én tartott presb. gyűlés 5. sz. határozatát 8 tagu egyházközségi biróságnak titkos szavazás által történt megválasztásáról.

Közgyűlésünk jóváhagyóan tudomásul veszi.

29. Boros Jenő lelkeszi tanácsbíró és dr. ajtai Nagy Gábor világi főjegyző, közgyűlésünk 29/927. sz. határozatával megválasztott egyh. megyei kerületi rendes képviselő — mint azóta megválasztott ker. tanácsbírók — az irántuk tanusított bizalom hálás megköszönésével bejelentik a kerületi képviselőségről lemondásukat.

Közgyűlésünk, midőn nevezetteket új tisztségükben örömmel üdvözli, a hálás köszönettel visszaadott megbízatás folytán megüresedett tisztségekre kerületi rendes képviselőül Boros Jenő helyett Sárközi Lajos sz.-németi-i s az ő helyére pótképviselőül Sáfár Imre atyai lelkészt, dr. ajtai Nagy Gábor helyére dr. Helmeczy József világi tanácsbíró, pótképviselőül Nagy Béla lázári-i földbirtokost választja meg.

Miről e jegyzőkönyvi szám beterjesztésével az egyh. ker. elnökségét értesíti.

30. Az amaci presbytérium f. évi jul. 15-én tartott gyűlésének 24. sz. szabályszerű határozatával a kántortanítói fizetés teljes értékét, a díjlevél egyes tételeinek újra értékelése által, 41130 Leiben állapította meg. Tette ezt főképen azért, mert a tanítói díjlevél 1926. febr. 11 óta újólág értékelve nem volt s azért, hogy a tanító megszűnés nélküli, jogalapot nélkülöző fizetés miatti perlekedéseitől az egyhá-

zat megkímélje. Kajdy Lajos tanító e határozat ellen közgyűlésünkhöz felebbezést terjeszt be, a melyben egyfelől védekezik a presbytérium azon állítása ellen, hogy az újabb értékelést ő akadályozta volna meg, másfelől magasnak tartja 16 kat. hold szántó- és réti földjének 16800 Leiben való értékelését, hivatkozván arra, hogy a falutól $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ Km.-re fekvő, teljesen kiélt fordulós tanítói szántóföldek, melyeknek $\frac{1}{4}$ része állandóan ugar, nem hasonlíthatók össze az egyház minden évben termő réti földjeivel, melyeknek f. évi haszonbérét vette értékelési alapul a presbytérium. Felajánlja végül, vegye használatba az egyház a tanítói földeket, neki pedig havi részletekben fizesse a megállapított 16800 Leit, ő személyére nézve készséggel lemond a földek haszonélvezetéről.

Közgyűlésünk az ügyet átteszi a tanítói díjleveleket értékelő bizottsághoz.

31. Bki Sándor kántortanító előbb esperes urhoz jeltenti fel az egri-i presbytériumot, mert az orgonafujtatásra ahoz értő, megfelelő embert nem állít rendelkezésére, majd megfelelbezi a presb. 1927. nov. 27-én hozott határozatát, mely az orgonafujtatást a tanító kérésére rendezte. Ugy a feljelentésben, mint felebbezésében azt panaszoja, hogy hétköznapiokon iskolás gyermekek fujtatnak, a kikkel sok boszusága volt s a kik nem is bírják a fujtatást, a harangozó nem mindig, csak vasárnapokon fujtat. A presb. megátadott határozata nincs az iratokhoz csatolva, de amint a feljelentésre adott válaszból kitetszik, valószínűleg oda-konkludál, hogy mint eddig, a kántortanító ezután is a nagyobb iskolás fiukkal sorban végeztesse a fujtatást. Tanító mindkét beadványában erősen azt hangoztatja, hogy ő orgona nélkül nem tartozik énekelni, különösen olyan „tisztességes” fizetésért, a melynek készpénzbeli részéből, mint ő mondja, ferde okoskodással kinullázta a presbytérium. Ezzel szemben a presb. a feljelentésre adott válaszában azt mondja, hogy eddig is az iskolás fiuk végezték a fujtatást s emiatt nagyobb baj az egyházban sohasem volt, hogy most is jó volna ez a tanítónak, aki a fujtatásra önként ajánkozó nagyobb ifjakat sem fogadja el, ha a presbytériumnak módjában állott volna teljesíteni tanítónak azt a kérését, hogy fizetését az egyház emelje állami színvonalra: ez itt a baj, nem az orgonafujtatás.

Községünk midőn egyfelől megállapítja, hogy az egri-i presb. az orgonafujszatra mindig rendelkezésére bocsátott valakit, helyteleníti Biki Sándor tanító eljárását, aki községünk drága idejét ilyen semmiségekkel rabolja el, másfelől hangsúlyozván azt, miszerint az iskolás gyermekek orgonafujszatra nem kötelezhetők, felhívja az egri-i presbiteriumot, hogy az orgonafujszatra úgy vasárnap, mint hétköznapokon, állandó kötelezettséggel, felnőtt embert törekedjék alkalmazni.

32. Öry Tamás lelkész esperes urhoz intézett beadványában azt panaszolja, hogy a presbiterium nem akarja neki megengedni, miszerint a lelkészi udvaron gazdasági felszereléseinek elhelyezésére, saját költségén, egy szint építhessen. Presbiterium azért kifogásolja a megkezdett építményt, mert olyan közel van a templomhoz, hogy tűzrendészeti szempontból könnyen veszedelmessé válhat s mert azon a helyen régebben sirok voltak. E. m. ügyész indítványára esperes ur Madarassy László tanácsbíró kiküldi azzal, hogy helyszíni szemlét tartván, állapítsa meg — lelkész és presbiterium közötti békés megegyezéssel — melyik az alkalmas hely lelkész udvarán a szóban levő szint felépítésére s tegyen javaslatot a kérdés megoldására. Kiküldött tanácsbíró békés megegyezést, a felek merev elzárkózása miatt, nem tudott létesíteni, s az a véleménye, hogy a lelkész által építeni kezdett szint, bár 9 méterre van a templomtól, ha cseréppel lesz fedve s gyúlékony anyagokat nem helyeznek el benne, nem tűzveszélyes, azonban szépségtől szempontból kifogásolható azt tartaná leghelyesebbnek, ha lelkész elfogadná — egyelőre megelégedne azzal — az egyház által építeni szándékolt 6 m. hosszú s 5 m. széles szint, mert ez által az ellentétek kissé elsimulnának. Végül lelkész bizonyítja, hogy ahova ő építeni akar, ott 32 év óta sirok nem voltak, az egyház által építendő szint pedig kicsinynek találja. Így minden békés megoldás lehetetlen.

Községünk sajnálattal állapítván meg, hogy ilyen kis dolgok felett való vitatkozás, civódás mennyire bántja gyűlésünk méltóságát s mennyire veszélyezteteti a mindennél drágább békességet, bár elismeri, miszerint lelkésznek joga van ahhoz, hogy

saját költségén a részére szükséges szint felépíthesse, de amennyiben a tulajdonos egyház óhaját akaratát is figyelembe kellett venni, a panaszt elutasítja s felhívja Őry lelkészt, hogy a szóban levő épületet a lelkészi udvar más részén építtesse fel.

33. Biki Sándor tanító az egri-i presbytériumhoz azzal a kéréssel fordult, hogy tanítói fizetését a 127/1926. sz. e. ker. határozat 7. pontjában körvonalozott módon állapítsa meg és szolgáltatassa ki. A presbytérium 1927. nov. 27-én tartott gyűlésének 2. sz. határozatában kimondja, hogy a kérést nem teljesítheti, mert az egyháznak az imperium változás folytán olyan másik tanítói állás fentartásának terheit is kell viselnie, amelynek fentartásához azelőtt csupán évi 100 koronával járult. Ezt a határozatot, mely szerint szembe helyezkedik az e. kerülettel, Biki tanító megfélebbbezi s az egri-i presbytériumot utasítani kéri, hogy tanítói fizetését — kántori javadalma érintetlen hagyása mellett — a hivatkozott e. ker. határozat értelmében szolgáltatassa ki.

E. m. közgyűlésünk, bár teljes tudatában van annak, hogy e kérdés megoldása sok, szegény kis egyházunkra nézve óriási teher-sullyal fog nehezedni, tekintettel arra, miszerint felsőbb hatóságunk, az e. kerület, ide vonatkozólag már több intézkedést tett; tekintettel arra, hogy az iskoláinkat fenyegető sok veszedelem egyike az államnak épen az a követelése, miszerint a tanítói fizetéseket állami színvonalra emeljük; tekintettel arra, hogy önző érdekeiket követő és sürgető tanítók mellett talán a nagyobb és jobb rész az igazi nyomoruság esdő szavával kéri a segítséget: fölkéri az elnökséget, alakítson egy bizottságot, mely minden tanítói díjlevelet értékelve, ott, ahol szükség lesz rá, a hiány megállapítása mellett, a neki adott felhatalmazás erejével utasítsa az egyházakat, hogy tanítóik fizetését az egyh. kerület által megállapított minimumra emeljék föl s a mi lelkünket, iskoláinkhoz, azok méltó munkásaihoz való áldozatos ragaszkodásunkat semmi kárhoztatás ne érhesse.

A bizottság tagjaiul esperes és e. m. gondnok elnöklete alatt Magoss Ferenc, dr. Harcsár Géza és Kádár Károly urak választattak meg.

34. Az amaci bresbyterium lelkész és gondnokon kívül 6 bresbyter aláírásával sérelmi panaszt terjeszt közgyűlésünk elé. A panasz tárgya a következő: Folyó évi júl. hó 9-én — tehát az isk. év bezárása után — az amaci ref. iskolában ellenőrző látogatást végzett Nicora Gyula s. tanfelügyelő s a látogatásról felvett és becsatolt jegyzőkönyvben többek között megállapította, hogy a junins 21-én tartott évvégi vizsgálaton az iskola „jó” osztályzatot nyert; továbbá felszólítja az iskola-fentartó egyházközséget, hogy a tanító havi 2550 Lei fizetését Kajdy Lajos tanítónak 27 szolgálati évéhez képest 30 nap alatt egészítse ki állami színvonalra és a tanítót aszerint fizesse. E látogatási jegyzőkönyvet presbyterium júl. 15-iki gyűlésében 26. sz. a tárgyalta és egyhangu határozattal úgy az iskolai eredmény „jó”-nak osztályozását, mint — különösen — a tanítói fizetést illető meghagyását az egyház önkormányzati jogát sértő súlyos iskolai sérelemnek minősítette s egyházmegyei közgyűlésünket kéri annak kieszközlésére, hogy a sérelmes tanfelügyelői rendelkezés hatályon kívül helyeztessék.

E határozatot felterjesztő beadványban az évvégi iskolai eredmény „jó”-nak minősítését azért tartja sérelmesnek presbyterium, mert a f. évi jun. 21-én tartott évvégi vizsgálaton jelen volt tanfelügyelői kiküldött által felvett jegyzőkönyv tanúsága szerint az eredmény csak „elégséges”. Hogy a „jó” minősítéssel a vizsgán ott sem volt s. tanfelügyelő miért akart kedvezni tanítónak, presbyterium nem tudja.

A tanítói fizetést illetőleg pedig azt mondja presbyterium, hogy az egyházban egy meghamisított iskolai költségvetés van forgalomban, melyet presbyterium soha el nem fogadott, sőt megfelebbezett, mégis azzal van záradékolva, hogy a presb. megerősítette. Ebben a tanítói fizetés havi 2550 Leinek van feltüntetve, mely még 1926. februári értékelés; azóta a tan. díjlevelet presb. — a tanítótól származó meggátlás miatt — nem értékelhette s így maradt a fizetés papíron valóban havi 2550 Lei, mely a valóságnak ma már nem felel meg s a legutóbbi 24/928. sz. presb. határozat

értékelése szerint a fizetés évi 41130 Lei; tehát a tanítói fizetés fokozatos emelése folyamatban van.

Végül presbyterium megbotránkozással említi, hogy a tanító régebben is, jelenben is uton utfélen hirdeti, hogy az amaci ref. iskola csak addig marad az egyház tulajdona, míg ő a tanító s többször nyilvánította, hogy neki csak egy szavába kerül az iskola megszüntetése. Azért, ha az egyházi felsőbb hatóság jónak és célszerűnek tartja, a fenyegető nyilatkozatot tegye birói vizsgálat tárgyává.

Egyházmegyei közgyűlésünk kimondja, hogy az amaci iskola évvégi eredményének az állami közegek által megállapított osztályozásában maga részéről is sérelmet lát annyiban, mert az évvégi vizsgák tárgyában kiadott 2155/928, sz. püspöki körrendelet szerint az állami kiküldötteknek iskoláinknál osztályozási joguk nem volt.

Ami pedig a tanítói fizetésnek 30 napi határidő alatt állami színvonalra emelését illeti, e tanfelügyelői meghagyást, mely a vonatkozó miniszteri rendelettel ellentétben van, mint sérelmet felterjesztjük az egyh. ker. közgyűlésre.

A panaszt — egyéb pontjaiban leendő elbirálás végett — átteszi közgyűlésünk a fegyelmi bírósághoz.

35. A szamosdarai presbyterium f. évi jun. hó 24-én tartott gyűlésében 1. sz. a. szabályszerűen elhatározta, hogy lebontott templomának felépítésére — a meglevő 85 ezer Lei készpénz érintetlen hagyásával — 100 000 drb. téglát vett és égett ki a becsatolt kimutatásban egyénenként feltüntetett önkéntes megadóztatás, illetve ajánlat útján. Lelkész és gondnok kéri a hivatolt határozat jóváhagyását.

Közgyűlésünk a szamosdarai egyház áldozatkész hitbuzgóságáról tanuskodó presbyteri határozatot, mint az aldott békesség és egyetértés helyreállításának örömdetes tanujelét azon közóhajtással erősíti meg, hogy a kegyelem Istene dicsőítse meg hatalmas erejét az erőtelen gyülekezetben és vigye mielőbb teljesebbé feltett szándékukat.

36. Olvastuk Gacsályi Zsigmond kiskolcsi lelkész és Kallós Zsigmond gondnok következő bejelentését:

Kiskolcs községben — melynek lakosai tulnyomó részben magyarok és reformátusok — felsőbb közigazgatási utasításra állami elemi iskolát építettek, mintegy fél millió Lei költséggel. Az építési költséget a község lakossága viselte községi adó — taxa comunale — címén. E megterhelésből egyházunkra fekvő ingatlanai után 18000 Lei esett.

Ezen összeg töröltetésére a felebbezésünket úgy a főszolgabírói hivatalnak, mint a „Comitetul Școlar Județul-nak és a prefektusnak beadtuk, sőt az e. m. ügyész ur útján a Püspök Ur a miniszteriumnak tett előterjesztést de mindhiába. Immár egy éve tart tiltakozásunk, védekezésünk a fenti adó kifizetése ellen, felmentő határozatot a mai napig sem sikerült megszerezni. Közben az illetékes tényezők felsőbb utasítás alapján foglalással fenyegettek, melyet Kallós Zsigmond gondnok ingóságaira f. évi július 13-án meg is ejtettek a jelzett összeg erejéig. Az árverést jul. 20-án délután 4 órára tüzték ki dobszó útján.

Hogy az egyház Kallós Zsigmond javainak elhurcolását kikerülje és a további kellemetlenségeknek útját vágja, a kényszer hatása alatt az utolsó pillanatban az árverés megkezdése előtt kifizette a követelt összeget felmerült költségeivel, késedelmi, behajtási kamataival együtt 20750 Lei összegben.

Bár több miniszteri rendelet van kezeink között, melyeket az illetékes helyen bemutatunk, [Ministerul Instrucțiunei Direcțiunea Generală Invațământului Particular Nr. 26846—1927. 4. Martie 1927. Továbbá a közoktatási miniszterium, kisebbségi ügyosztály 1927. május 11-én kelt Szilágy megye prefektusi hivatalának küldött 49548. sz. rendelete] melyek az iskolát fenntartó református kisebbségi lakosokat felmentik az állami isk. építési terheinek viselése alól, de eredményt ezekkel sem értünk el.

A jelen sorokban vázolt egyházi sérelmet helyénvalónak tartjuk a Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei közgyűlés tudomására hozni. Méltóztassék ezt nyilvántartani és a netalán felterjesztendő sérelmek sorozatába beiktatni.

E. m. közgyűlésünk e bejelentést, mint a mai idők egy megrázó, fájó emlékét, melynek sötét

árnya ép oly szomoruan beszél, mintha a gályarabok történetét olvasnánk, midőn jegyzőkönyve lapjain megörökíti, további eljárás céljából mint nagy egyházi sérelmet a főt. egyház kerületre felterjeszti.

37. A kiskolcsi presbytérium 1928. jul. hó 22-én 3 sz. a. határozatával egyhangulag kimondotta, hogy az egyház tagjainak közmunka szolgálmányát igénybe veszi aképen, hogy egyházi közmunkára ígával vagy anélkül kirendelhető minden adófizető férfi vagy nő, aki a család feje és munkaképes. A mulasztók, vagy a kijelölt munkát nem végzők tartoznak megfizetni az ígás vagy gyalog napszám mindenkor pénzbeli értékét. E határozat keresztülviteléhez kéri presbyterium a jóváhagyást.

Közgyűlésünk — minthogy az egyházi közmunka közteherviselés természetével bir s mint ilyenhez az egyh. törvény névszerinti szavazást ir elő — a kérelmet azzal adja vissza, hogy e hiányt presbyterium pótolja. A közmunka váltságot pedig ne esetenként, hanem előre állapítsa meg. Esperes urat pedig felhatalmazza közgyűlésünk a hozzá így beterjesztendő határozat jóvágyására.

38. Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkész jóváhagyás alá beterjeszti Lázin Mihály és 8 társa ottani lakosokkal 1927 nov. 17-én kötött haszonbéri szerződést, mellyel a mindenkor lelkész javadalmát képező tagos szántóföldből 25 holdat 6 egymásután következő évre, 1927 nov. 30-tól 1933 szept. 30-ig bérbead tiszta, rostált és száraz állapotban fizetendő holdankénti 60 kg. buza, 40 kg. gabona és 1 rudas szalmaért; olyan területet egy-egy bérlőnek, amennyit neve után mindenik bérlő sajátkezüleg beirt a szerződés alá és a tagban olyan sorrendben, amint azt a becsatolt vázrajzra rávezetett nevek szerint lelkész feltünteti. A haszonbér minden évben legkésőbb aug. 15-ig fizetendő természetben vagy a mindenkor legmagasabb napi áron. A bérlők kötelesek a földet minden második évben jól megrágyázni, mezőört fizetni; albérletbe nem adhatják. A presbytérium bérszerződést 1927 dec. 2-én tartott gyűlésben 70 sz. a. egyhan-

gulang jóváhagyta s kéri közgyűlésünk jóváhagyását is úgy hogy a szerződés esetleges lelkészváltásnál az utódra is, kötelező legyen.

Közgyűlésünk a beterjesztett haszonbérleti szerződést 67/927 sz. határozat alapján az esetleges lelkész-utódra is kötelező erővel jóváhagyja.

39. A batizi presbyterium 1928 május hó 6-án hozott 5 sz. határozatában az egyház takarékmagtárának kezeléséről szóló s az 50/923 sz. egyh. megyei határozattal módosított alapszabály 1. §-ában foglalt rendelkezés hatályának újabb 6 évre [1928—1933] meghosszabbítását, vagyis azt kéri, hogy a jelzett §. így módosíttassék: „az évenként tényleg bevett kamatjövedelem 70%-a bezárólag 1933 dec. 31-ig az egyház szükségleteinek fedezetére fordítható, 30%-a azonban a tőkéhez csatolandó.”

Tekintettel arra, hogy presbyterium jelentése szerint a batizi egyház tanítói lakásának fedése, kerítések rendbehozása már a közeljövőben több ezer Lei rendkívüli költséget ró az egyházra, melynek ezidő szerint is van rendkívüli adója, rendszeres bevételei pedig az agrár reform által 23 hold ingatlanának elvétele folytán életbevágóan csökkentek — közgyűlésünk a kérelmet teljesíti.

40. Olvastatott Bara József józsefházai lelkész esperes urhoz intézett jelentése arról, hogy — miután az 1927. évben tartott egyházlátogatóság utasította presbyteriumot az egyh. épületek és berendezések tűzbiztosítási összegének 110000 Leiről 250000 Leire leendő felemelésére — a 83/927 sz. határozat, tekintettel az egyház soknemű kiadásaira s félve attól, hogy az óriásivá váló terhek alatt a hivatott ereje összeroppan az eddigi biztosítási értéket hagyta meg.

Közgyűlésünk, — bár jól tudja, hogy a józsefházai kicsiny egyház anyagi erejét a nehéz idők a teljesítő képesség végső határáig igénybe veszik, mégis — a biztosítási összeg felemelése folytán előálló circa 300 Lei díjkülönbözetet nem látja elég oknak arra, hogy azért presbyterium az egyház érdekeit esetleges veszély esetére kockára tegye; ennél fogva a presb. 83/927 sz. hatá-

rozatát megváltoztatja, a tűzbiztosítási összege 250000 Leire felemeli és utasítja presbyteriumot e határozatnak azonnali végrehajtására.

41. A hiripi presbyterium jóváhagyás végett beterjeszti 1928 jul. 15-én hozott 16 és 17 sz. törvényszerű határozatait, mely szerint a tanítói díjlevélben biztosított s 25200 Leire értékelt fizetést az esetleges államsegély folyósításáig évi 6000 Leivel és 12 m³ fával javítja. Ennek fedezetül 2000 Lei [növéndékenként] az iskolázató szülőkre vettetnék ki, 4000 Lei pedig egyh. adóban minden kg. termés után 80 banijával. A fa árát az egyház pénztára folyósítaná, beszállítását pedig a hivek közmunkával teljesítenék.

Községülésünk e határozatot örömmel hagyja jóvá és erősíti meg.

42. A szamosdarái egyház presbyteriuma a lelkesi és tanítói díjlevélben fixirozott 24 köből termés kivetéséhez eddig érvényben levő adókulcsot 1927 nov. 13-án tartott gyűlésének szabályszerű határozatával megváltoztatta s kéri az új kulcsnak megerősítését.

Községülésünk a darai presbyterium adókulcs változtató határozatát jóváhagyja és megerősíti.

43. A józsefházai egyház presbyteriuma 1927 év dec. 27-én tartott gyűlésének 81. sz. határozatával kimondotta, hogy — bár a belhivatalnoki termés-járandóságokat a takarékmagtár rendeltetése szerint már 1928 évtől fedezné, de — tekintettel az egyház nagymérvű adósságára, egy évig még nem veszi igénybe a magtár segítségét, hanem a belhivatalnoki termés-járandóságokat osztályba sorozással a hivekre rója ki; csak a díjlevelekben szereplő egyéb szolgáltatmány fizettetnék tovább is a mindenkor folyó árban. Megbizta azért presb. lelkeszt. hogy egy általa összehívandó bizottsággal készítsen a termés-kirovásra javaslatot s azt terjessze presb. gyűlés elé.

Lelkész e megbízatásnak eleget téve, a f. évi jan 15-én tartott gyűlésben előterjesztette az egyháztagok vagyoni viszonyainak figyelembe vételével tervezett következő adókulcsot: I. oszt.-ban 12 vagy ennél több kat. holddal bírók fizetnének 4 véka búzát, II. oszt.-ban 6—12 kat. holddal bírók fizetnének 2 véka és 20 liter búzát, III. oszt.-ban 4—6 kat. holddal bírók fizetnének 2 véka búzát, IV. oszt.-

ban 4-nél kevesebb kat. holddal bírók fizetnének 1 véka és 10 liter búzát, V. oszt.-ban, akiknek csak házuk van, fizetnének 1 véka és 10 liter szemes tengerit, VI. oszt.-ban akiknek házuk sincs, fizetnének 20 liter szemes tengerit.

Hegyen lakók, azon osztály után, melybe soroztatnak, a rájuk eső tartozásnak felét fizetnék, valamint az özvegyek és vegyes házasok is.

E javaslattal szemben id. Tóth György presbyter azon indítványt teszi, hogy tekintet nélkül az adófizető egyháztagok vagyoni viszonyaira, minden házaspár 2 véka terményt fizessen és vagyoni megkülönböztetés csak annyiban történjék, hogy azok, akik külső ingatlannal is bírnak, búzát s akiknek csak házuk van, vagy az sincs, tengerit fizessenek. [Indok: mindenki egyformán hallgatja a papot]

Lelkész a két javaslat felett névszerinti szavazást rendelt el s presbyterium 4 szavazattal 2 ellenében [időközben 2 presbyter eltávozván, nem szavazott] id. Tóth György presb. indítványát fogadja el.

E presb. határozat ellen jan. 30-án, tehát szabályos időben, 38 adófizető egyháztag, köztük 5 presbyter, sajátkezűleg aláírt felebbezéssel élt, arra kérve közgyűlésünket, hogy az igazságtalan határozatot helyezze hatályon kívül és helyette a bizottság által összeállított adókulcs alkalmazását tegye a belhiv. termény-járandóságok kirovásánál presbyteriumra nézve kötelezővé.

Egyházmegyei közgyűlésünk a józsefházai presbyterium 3/1928 sz. határozatát — amely az egyházi adófizetők különböző vagyoni helyzetét egyáltalán nem respektálja, sőt épen a mostani buza és tengeri árak mellett azt a fonák helyzetet teremtené, hogy a semmi vagyonnal nem bírók nagyobb értéket fizetnének, mint akik pl. 20 köblös földdel bírnak — megváltoztatja s ezzel szemben a fenti VI. osztályu adókulcsot erősíti meg, utasítva presbyteriumot, hogy a belhiv. termény kivetését f. évre annak alapján eszközölje.

44. A nagytarnai egyházból szabályszerű presb. határozat alapján 4 példányban beterjesztett új lelkészi díjlevelet, mely az eddigi díjlevélben szereplő írás és gyalog nap-számok kimaradását azzal pótolja, hogy a régi díjlevél

4-10 pontjaiban foglalt, bizonytalan mennyiségű termény-járandóságot 8 mm buzában állapítja meg

közgyűlésünk jóváhagyja s egyh. kerületi gyűlésre megerősítés végett felterjeszti.

45. A máramarosszigeti egyházközség presbyteriuma — tekintettel arra, hogy az eddigi lelkeszi díjlevél értékében devalválódott — f. évi július hó 15-én tartott gyűlésének 3 sz. a. hozott határozatával új lelkeszi díjlevelet állapított meg és azt 4 példányban beterjeszti jóváhagyás illetve megerősítés végett.

Egyházmegyei közgyűlésünk — bár az új díjlevélbe beállított fizetés a réginek valorizált értékéhez képest csökkenést mutat, mégis — azon sajnálatos oknál fogva, hogy a m-szigeti egyházközség lélekszáma a megváltozott viszonyok kényszerű hatása alatt a békebelihez képest közel ezerrel fogyott s így természetesen az egyház teherbíró képessége is nagyot csökkent — a beterjesztett díjlevelet maga részéről jóváhagyja és megerősítésre kerületi közgyűlés elé terjeszti.

46. Az egri-i presbyterium megerősítés végett beterjeszti f. évi aug. 12-én tartott gyűlésében 2. sz. a. hozott szabályszerű határozatát, mellyel a múlt évben használt adókulcsa helyett új adókulcsot állapít meg. Az új adókulcs személyi és vagyoni adót foglal magában, ez utóbbi állami adó után vettetik ki.

Közgyűlésünk az egri-i presbyterium idézett határozatát s abban foglalt új adókulcsot megerősíti.

47. A pusztadaróci presbyterium f. évi jul. 31-én tartott gyűlésében I. sz. alatt adósságainak fedezésére 12000 Lei rendkívüli adó kivetését határozta el.

Közgyűlésünk a szabályszerű határozatot megerősíti,

48. A támasváraljai presbyterium f. évi febr. 25-én tartott gyűlésében elhatározta, hogy a növekedő közadók, egyházi közigazgatási költségek fedezésére, továbbá a lelkészlakás renováltatása végett 6000 Lei pótdadó kivetésére kér engedélyt.

Közgyűlésünk a szabályszerű határozathoz jóváhagyását megadja.

49. A kiskolcsi egyház presbyteriuma költségvetése egyensúlyának helyreállítása végett szabályszerű határozat alapján 50000 Lei rendkívüli adó kivetéséhez kéri közgyűlésünk jóváhagyását.

Közgyűlésünk a presbyterium idevonatkozó
— 1928 jul. 22-én hozott 2. számú — határozatát megerősíti.

50. Makrai Anna pettyéni tanítónő, Szlávik Mihály kiskolcsi és Adorján Mihály tamásváraljai tanítók eskütele megtörténvén

miután esperes ur szolgálatuk hűséges betöltésére buzdítja őket, közgyűlésünk áldást kér református egyházunk s magyar fajunk érdekében végzendő munkálkodásukra.

51. Olvastatott a m-szigeti ref. lyceumra vonatkozó jelentés és javaslat:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

A máramarosszigeti ref. lyceumra ma még kötelező és érvényben lévő „Szabályrendelet” szerint az igazgatótanács kötelessége a lyceum életéről és ügyeinek vezetéséről jelentést tenni az egyházmegyéhez, a mely kötelezettségnek megfelelőleg van szerencsém az alább következőket jelenteni s a vonatkozó ügyekre javaslatomat megtenni:

1., Tekintettel arra, hogy intézetünk nyilvános működése még engedélyezve nincs, csak az anyagi ügyeiről számolhatok be, a melynek vezetése az egyházmegye már meghozott határozatai alapján és szellemében történt.

Az intézet helyi vezetősége azonban nem mulasztott el egy alkalmat sem, a melyel az intézet megnyithatásának ügyét előmozdítani vélte. Így, a mikor ez év május havában Ispir Gh. László egyetemi tanár, volt közoktatásügyi államtitkár, majd júniusban Anghelescu közoktatásügyi miniszter járt Szigeten, az egyházat ért sérelmek orvoslása, valamint a lyceum megnyitása érdekében az illetőknek egy-egy memorandum-szerű kérvényt adott át a vezetőségünk.

2., A főtiszteletű püspök ur rendelkezése szerint a gazdasági bizottság felterjesztette az egyházkerülethez a lyceum 1918/19-ik tanévtől kezdődő összes számadásait, vagyonleltárait és az ezekre vonatkozó igazgatótanácsi és egyházmegyei határozatokat, a mely számadásokra és vagyonlel-

tárakra vonatkozó jóváhagyó határozatát az egyházkerületnek meg is kapta már az igazgatótanács.

3. Az igazgatótanács 1928. január 7-ikén tartott gyűlésében 7-ik pontban hozott határozatával megállapította a lyceum 1928-ik évi költségvetését, a melyet a nagytiszteletű esperes ur jóváhagyva visszaküldött, így az 1928. gazdasági év vezetése az elfogadott költségvetés alapján történik.

4. A gazdasági bizottság a lyceum 1927-ik évi számadásait 1928. július 17, 18, 20, 21 napjain felülvizsgálta, s az erről felvett jegyzőkönyvet az igazgatótanács elé terjesztette és az igazgatótanács a felülvizsgálat alapján 1928. augusztus 4-én tartott gyűlésének 9-ik pontban hozott határozatával a számadásokat és összeállított vagyonleltárak összegeit elfogadta és pénztárnoknak a felmentvényt az egyházi felsőbb hatósági határozattól függően megadta.

A gazdasági bizottság a nagyt. esperes ur intézkedése folytán ezen számadásokat és vagyonleltárakat az összes igazoló aktákkal együtt nt. Nagy Endre hosszumezei lelkész egyházmegyei számvevő urhoz küldötte, a honnan a számadások és vagyonleltárak a szükséges záradékolással ellátva és a számvizsgáló lelkész ur által elfogadásra ajánlva vissza is érkeztek.

5. A Sima puszta hasznosítása tekintetében, valamint az ott szükségesnek vélt és a hatóságok által is kényszerített építkezések megoldása tekintetében az igazgatótanács eljárta és a megoldásnak olyan módját választotta, a mi által az évi bér emelését már mostantól kezdve elérte, másrészt az építkezési terheket a bérlőre hárította oly módon, hogy megállapodást létesített a bérlővel és feleségével, a mely szerint az eddig fizetett évi 1150 q vegyes terményt [fele buza, fele rozs] felemelik évi 400 azaz négyszáz métermázsával 1550 q-ra, a mely felemelés 34, 8%-nak felel meg úgy, hogy a hasznosítható terület katasztrális holdja 2 q-nál valamivel több bért hoz. Ezen évi bérből a bérlő jogosított évenként 200 q terményt visszatartani, a szükségesnek ítélt vagy hatóság által kényszerített építkezések végrehajtására úgy, hogy a tulajdonos főgimnáziumot a nyírvízszabályozási illetéken kívül semmiféle teher, illeték, vagy építkezés nem terheli a bér-idő tartamára vagyis 1944. szeptember 30-ig.

6., A lyceum új „Szabályrendelet”-ének a tervezetét a gazdasági bizottság elkészítette és az igazgatótanács tagjainak tanulmányozás végett elküldötte. Ez a legközelebbi igazgatótanácsi gyűlésben fog megállapíttatni és a legközelebbi egyházmegyei közgyűlés elé terjesztetik.

7., Az egyházmegyei gyűlés határozata alapján az igazgatótanács megbizta az igazgatótanács Szatmáron lakó és Szatmárhoz közel lakó tagjait, hogy lépjenek érintkezésbe a szatmári főgimnázium igazgatótanácsával és igyekezzenek alkalmas módot találni az egyházmegye 1927 évi aug. 11-én tartott gyűléssében 33 szám alatt hozott 2 c. pontbani határozatának a megvalósítására. Ez a tárgyalás folyamatban van és az igazgatótanács az erre a célra összehívandó gyűlésében legközelebb határozatot fog hozni.

A fenti pontokra vonatkozólag az igazgatótanácsi határozatok és a lyceum érdekeinek szem előtt tartásával a következő határozati javaslatot terjesztem elő.

Mondja ki az egyházmegyei közgyűlés, hogy:

1., a lyceum megnyitása érdekében tett eljárást tudomásul veszi és az egyházmegyei elnökség útján felkéri a főtiszteletű és mélt. püspök urat, hogy az átnyújtott kérvényeink sorsa felől érdeklődjék és az azokban foglalt kéréseinknek a teljesítését közbenjárásával sziveskedjék előmozdítani.

2., 3., tudomásul veszi az 1918/9-1926 évi számadások, vagyonleltárak egyházkerületi jóváhagyását, s ezekért a pénztárnokot véglegesen felmenti s tudomásul veszi az 1928-ik évi költségvetés jóváhagyását.

4., az 1927. évi számadások és vagyonleltárak megvizsgálásáról szóló jelentést tudomásul veszi és az egyházmegyei számvizsgálói jelentés alapján a számadások és vagyonleltárak eredményeit helyeseknek elfogadja, a lyceumi pénztárnoknak a felmentvényét megadja.

5., a Sima puszta bérletére vonatkozó újabb megállapodásokat s a csatolt bérleti szerződést minden pontjában elfogadja, jóváhagyás végett az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli, s magára

nézve kötelezőnek csak az egyházkerület vagy az egyházkerület elnökségének a jóváhagyása után ismeri.

6., 7., a „Szabályrendelet” elkészítésének folyamatba vételét, valamint a szatmári főgimnázium érdekében megindított és folyamatban lévő tárgyalásait az igazgatótanácsnak tudomásul veszi.

A fenti igazgatótanácsi határozatokat és javaslatokat közgyűlésünk elfogadja és határozati erőre emeli. Kovássy Ákos lyceumi h. gondnoknak és a lyceum pénztárnokának a Sima puszta béremelésénél kifejtett munkásságukért és az elért szép eredményért köszönetét fejezi ki.

52. Olvasatott számvevőszék következő jegyzőkönyve:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Szatmáron 1928. évi augusztus hó 5 napján a nagybányai egyházmegye számvevőszékének gyűlésében.

Jelen vannak alulírottak.

Tárgy: Az egyházmegye 1927. évi számadásainak [közpénztár és az abban kezelt alapok] vizsgálata.

Számvevőszék megállapítja, hogy ezek a számadások úgy részleteiben, mint egészében helyesen vannak vezetve, számadatilag pontosak és kellően okmányoltak.

Az előző számadásban feltüntetett maradvány, hátrálék követelések, tőkék és alapok állagai helyesen hozattak át jelen számadásba, mely a kivetési főkönyv, utalványozások, költségelőirányzat és kézi pénztári napló alapján pontosan és jól van össze állítva. Az összes kamatok, 125 Lei kivételével tőkésítve lettek. Az értékek, pénztári maradvány hiánytalanul megvannak. Jelentjük továbbá, hogy a Szatmári Takarékpénztárnál levő betétek csaknem teljesen visszafizettettek, s azok az avasujvárosi és kisebb összegben a szamoskrassói hitelszövetkezetben lettek az egyházmegye rendelkezése szerint elhelyezve.

Sajnosan tapasztaljuk, hogy a köztartozások fizetését 1927. évben is elhanyagolták egyes egyházaink, s horribilis összegű hátralékkal szerepelnek a számadásban, Apahegy, Szinerváralja, Udvari, Józsefháza, Vámfalu, Csengerbagos, Pusztadaróc, Vetés, Halmi, Dabolcz és Turterebes több évi járulékaikra egyetlen banit sem fizettek. Ha ezt rend-

szerré engedjük lenni, egyházmegyénk nem teljesülheti kötelezettségeit.

A számadások fontosabb és a teljes áttekinthetőséghez szükséges adatait magában foglaló, az egyh. megye pénzkezelését és vagyoni helyzetét feltüntető kimutatásokat e jegyzőkönyvünkhöz mellékeljük a közgyűlés jegyzőkönyvében leendő közlés céljából.

Oláh Sándor számvevőszéki tag és előadó, ki e nagy elfoglaltsággal járó megbízatását 16 éven keresztül látta el, az egyházmegyei közgyűlés iránti tiszteletének kifejezésével lemondását jelentette, s kéri helyének betöltését.

SZÁMVEVŐSZÉK HATÁROZATI JAVASLATA:

„Közgyűlésünk az egyházmegye 1927. évi számadásait a számvevőszék javaslata alapján elfogadja és megerősíti. Nagy Lajos pénztárnoknak, elismerésének kifejezése mellett, de a szokott óvás fenntartásával, a felmentvényt megadja,

A köztartozásokkal hátralékban levő, előzőleg felsorolt egyházak presbytériumait felhívja, hogy 1927. dec. 31-én fizetetlen tartozásaikat folyó évi szept. hó 1 napjáig fegyelmi felelősség terhe és esperes urnak teendő jelentés kötelezettsége mellett fizessék ki. Esperes urat pedig fölkéri, hogy azok ellen, akik ezen rendelkezésnek eleget nem tennének, a fegyelmi eljárást indítsa meg, s ügyüket az időszaki tanács útján járassa le.

K. m. f. Oláh Sándor s. k. előadó. Dr. Nagy Sándor elnök.”

Közgyűlésünk számvevőszék fenti jegyzőkönyvét egész terjedelmében jegyzőkönyvébe fölvetetni rendeli; határozati javaslatait határozati erőre emeli, azzal, hogy Oláh Sándor lemondását most még nem fogadja el és kéri őt, hogy a számvevőszék előadói tisztét továbbra is tartsa meg.

A nagybányai református egyházmegye számadásai az 1927. évben.

a) BEVÉTEL

Folyó szám	T Á R G Y	Költség előirányzat		Tényleges beveendőség		Bevétel		Hátralék	
		Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
1	1926 évi pénzmaradvány	354	65	354	65	354	65	—	—
2	Tőkéek, betétek kamataiból	10000	—	11473	12	11473	12	—	—
3	1926 évi hátralékból .	65000	—	—	—	—	—	—	—
	adók és késedelmi %	—	—	66649	—	35514	—	31135	—
	consensus	—	—	1316	20	1316	20	—	—
	nyomtatvány	—	—	988	—	—	—	988	—
4	Vegyes [folyó évi cons]	1200	—	418	20	418	20	—	—
5	Bírság és büntetés pénzek	—	—	5688	—	5188	—	500	—
6	Nyomtatványokért . .	—	—	1348	—	160	—	1188	—
7	Folyó évi egyh. megyei adó	63360	—	25508	—	16718	—	8790	—
8	Főgimnáziumi segélyre	—	—	40589	—	25602	—	14987	—
9	Tanítónőképző likvidálására	—	—	843	—	—	—	843	—
10	Késedelemi kamatok . .	—	—	3395	—	400	—	2995	—
11	Népiskolai segélyalapból	16000	—	16000	—	16000	—	—	—
12	Visszafizetett tőkéből .	2000	—	2000	—	2000	—	—	—
13	Átmeneti tételek tőkéknél	—	—	10572	—	10572	—	—	—
14	Állami isk. törvényért .	—	—	1314	—	1314	—	—	—
	Összesen	157914	65	188456	17	127030	17	61426	—

b) KIADÁS

Folyó szám	T Á R G Y	ELŐIRÁNYZAT				TÉNYLEGES KIADÁS				Hátralék	
		Egyenkint		Összesen		Egyenkint		Összesen			
		Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
	I. Tisztviselők díjazása.										
1	Esperes tisztelet díja .	5000	—			5000	—				
2	Jegyzők „ „ .	1500	—			1500	—				
3	Tanácsbírák „ „ .	900	—			750	—			150	—
4	Közpénztárnok „ .	2000	—			2000	—				
5	Nyugdíjint. pénztárnok.	500	—			500	—				
6	Számvevőszék tiszt. díja	1550	—			1550	—				
7	Könyvtárnok „ „	200	—	11650	—	200	—	11500	—		
	II. Napidíj - utiköltség										
1	Iskolalátogatóknak . .	1200	—			440	—				
2	Egyházlátogatóknak .	1200	—			1100	—				
3	Kerületi képviselőknek	2400	—			1500	—				
4	Különböző napdíjakra	1500	—			1374	—				
5	Gyűlési napdíjakra . .	2500	—	8800	—	700	—	5114	—		
	III. Írószer, nyomtatvány.										
1	Esperesi jelentés . . .	1000	—			940	—				
2	Jegyzőkönyv nyomtatása	5000	—			5802	—				
3	Esperesi iroda	6000	—			3991	—				
4	Postai portó költség .	600	—	12600	—	571 25	—	11304	—		
	IV. Segélyezések.										
1	Szatmári főgimnáziumnak ösztöndíjakra . .	40000	—			12723	—				
		1341	—			—	—			27277	—
2	Tanítói gyámsegélyre .	300	—			150	—				
3	Elemi iskolák segé ye .	16000	—			16000	—				
4	Belmissziói segélyre .	1500	—			—	—				
5	Egyh. megyei könyvtárnak	—	—	59141	—	1000	—	29873	—		
	Átvitel			92101	—			57791	—	27427	—

Folyó szám	T Á R G Y	ELŐIRÁNYZAT				TÉNYLEGES KIADÁS				Hátralék	
		Egyenként		Összesen		Egyen- kint		Összesen			
		Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b	Lei	b
	Áthozat			92191	—			57791	25	27427	—
	V. Külömbözők										
1	Vegyes kiadások . .	600	—			500	—				
2	Előre nem láthatók . .	600	—			100	—				
3	Átmenetiek	2000	—	3200	—	2000	—	2600	—		
	VI. Adósság törlesztés, tőkésítés.										
1	Szatmári főgimnázium 1926 évi segélyhátralék	20177	—			20177	—				
2	Tanítónőképző „	38981	—			19957	—			19024	—
3	Egyházkerületnek isko- lai törvényre beszédett	1300	—			2475	—				
4	Tőkegyarapításra . .	2000	—	62458	—	12848	12	55457	12		
	VII. Átmeneti tételek.										
1	Tőkék elhelyezésénél .					10572	—	10572	—		
	Összesen			157849	—			126420	37	46451	—

Összes bevétel 127030.17 Lei

Összes kiadás 126420.37 „

Maradvány: 609.80 Lei

Vagyon kimutatás.

I. Közpénztári tőke.	1926	1927
1. Készpénz	354·65 L.	609 80 L.
2. Takarékos betétek	22409 01 „	25180·83 „
3. Gróf Dégenfeld Sándor alap .	1340— „	1526 — „
4. Gróf Dégenfeld Béla alap .	376— „	406— „
5. Ujfalussy Miklós alap	1196— „	1318— „
6. Egyházmegyei jubiláris alap .	2945·58 „	3310 05 „
7. Ideiglenes kölcsönök	2000— „	— — „
8. Külömböző hátralék követelések .	68949·20 „	61426— „

Összesen: 99570·44 L. 93776 68 L.

Teher: 60458— L. 46451.— L.

Közpénztári tiszta vagyon: 39112·44 L. 47325·68 L.

II. Külön rendeltetésű alapok.	1926	1927
1. Államsegély alap	5958— L.	6600·68 L.
2. Tanítói gyámegyleti alap . .	2705— „	3039— „
3. Helmeczy József emlékalap .	5972— „	6762— „
4. Nagy Frigyes emlékalap . .	6603·63 „	7531·30 „
5. Egyh. megyei népiskolai segélyalap .	48876.— „	39478·52 „
6. Nyugdíj alap	620— „	697 — „

Külön rendeltetésű alapok
vagyona 70734·63 L. 64108·50 L.

Összesítés:

I. Közpénztári tőke 39112·44 L. 47325·68 L.

II. Külön rendeltetésű alapok 70734·63 „ 64108·50 „

Összes vagyon: 109847·07 L. 111434·18 L.

Tőke gyarapodás az előbbi állapothoz viszonyítva
1587·11 Lei. A külön rendeltetésű alapoknál a fogyás onnan
van, hogy a népiskolai segély alap több évről tőkésített
kamatait ebben az évben egyszerre adtuk ki a közgyűlés
rendelkezése alapján. Lásd számadás IV/4 alatt.

53. Olvasatott számvevőszék következő jegyzőkönyve:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a nagybányai református egyházmegye
számvevőszékének 1828. évi augusztus hó 5 napján tartott
gyűlésében.

Jelen vannak alulirottak:

Előadó ismerteti az 1927. évi közalapi számadásokat, melyeknek záró tételei: 1. Évi járulék az egyházaktól 2720.— Lei, 2. Reformáció emlékünnepi perselypénz 1368 Lei 50 bani, 3. Sajtóvasárnap perselypénz 98.— Lei, 4. Egyházmegyénk kezelésében levő közalapi tőke kamatjövedelme 3125.— Lei. Bevétel összesen 7311 Lei 50 bani. Kiadás, 1. Egyházkerületi pénztárnak 4. drb. nyugtára 4186.— Lei, 2. Missziói segélyekre 3125.— Lei. Kiadás összesen 7311.— Lei, maradvány 50 bani.

Előadó ismerteti továbbá, hogy az évi közalapi járulékkal 19 egyház 663.— Lei összeggel maradt hátralékban; reformáció emlékünnepi perselypénzzel pedig 31 egyház nem számolt el, jobbára olyanok, melyek előző évben sem adtak semmit. Egyébiránt számadás okmányolt és minden tételében helyes, csak a kerülettel való elszámolással vigyázzon pénztáros, mert a végösszegében helyesen beküldött pénzek nem a megfelelő címeken lettek nyugtázva.

Számvevőszék határozati javaslata:

„Egyházmegyei közgyűlésünk az 1927. évi közalapi számadást elfogadja és megerősíti. Nagy Lajos pénztárosnak pedig a felmentvényt — a szokásos óvás mellett — megadja.

A reformáció emlékünnepi perselypénzt nem küldő egyházakkal szemben való eljárás tekintetében 69 — 1927. sz. határozatát fenntarja és megújítja.”

K. m. f. Oláh Sándor bizottsági előadó Dr. Nagy Sándor sk. elnök

Közgyűlésünk a számvevőszék ezen jegyzőkönyvét jegyzőkönyvébe fölvetetni rendeli, határozati javaslatát pedig elfogadja s határozati erőre emeli.

54. Számvevőszék a nagybányai egyházmegye 1928. évi költségvetés előirányzatát a következőkben terjeszti elő és ajánlja elfogadásra:

a) Szükséglet.		Egyenként	Összesen
1. Tisztelet díjak.		Lei	Lei
1. Esperesnek		5000.—	
2. Főjegyzőnek 1000.—, jegyző 500.—		1500.—	
3. Egyházmegyei tanácsbíráknak .		900.—	
4. Egyházmegyei pénztárosnak .		2000.—	
5. Nyugdíjintézeti pénzkezelő . .		500.—	

	Egyenként Lei	Összesen Lei
6. Számvevőszéknek	1550.—	
7. Könyvtárnoknak	200.—	11650.—

II. Napdíjak, utiköltségek:

1. Iskola-látogatóknak	1200.—	
2. Egyház-látogatóknak	1200.—	
3. Egyházkerületi képviselőknek .	2400.—	
4. Különböző napdíj és utiköltség .	1500.—	
5. Egyházmegyei gyűlési napdíj .	2500.—	8800.—

III. Írószerek, nyomtatványok:

1. Egyházmegyei jegyzőkönyv, tárgy- sorozat és esperesi jelentés .	6400.—	
2. Esperesi iroda írószer szükséglete	6000.—	
3. Postai portók, távirat, stb. . . .	600.—	13000.—

IV. Segélyezések:

1. Szatmári főgimnázium segélye .	40000.—	
2. Ösztöndíj Helmeczy alaphól . .	790.—	
3. „ Nagy Frigyes	740.—	
4. Tanítói gyámsegély	300.—	
5. Elemi iskolák segélye	5000.—	
6. Belmissió esetleges költségeire .	1500.—	48330.—

V. Különbözők:

1. Vegyes és előre nem láthatók .	1200.—	
2. Átmenetiek	2000.—	3200.—

VI. Adósság törlesztés, tőkésítés:

1. Szatmári főgimnázium elmaradt segélye	27277.—	
2. Tanítónő képezde adósságaira .	19024.—	
3. Elmaradt tanácsbírói fiz. 1927-ről	150.—	
4. Tőke gyarapításra	2000.—	48451.—
Összes szükséglet:		133431.—

b) Fedezet:

1. 1927. évi pénzmaradvány . . .	609·80	
2. Tőkéik és betétek kamataiból .	8000—	
3. 1927. évi hátralékokból . . .	61426—	
4. Előre nem láthatók	1200—	
5. Gyülekezetek adója á. 1. 60 Lei	63000—	134235·80
Fedezet összesen:		134235·80

c) Összehasonlítás:

Fedezet:	134235·80 Lei
Szükséglet:	133431— „
Maradvány:	804·80 Lei

Községünk ezt a költségvetést az 1928-ik évre elfogadja és megállapítja. Az egyes egyházakat lélekszám szerint 1.60 Lei adóval megróvja, ennek folyó évi október hó 1 napjág leendő megfizetésére elkötelezi. E határidőn túl történő fizetések után havi 1% késedelmi kamat fizetendő.

55. Olvasott számvevőszék következő jegyzőkönyve:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett a nagybányai református egyházmegye számvevőszékének Szatmáron 1928 évi Augusztus hó 5-ik napján tartott gyűlésében.

Jelen vannak alulírottak:

Előadó ismerteti a lelkeszi könyvtár 1926—27 évi számadásait, melyek 7761 Lei bevétellel, 7478 Lei 75 bani kiadással és így 282 Lei 25 bani maradvánnyal zárulnak. Bevételek tagdíjakból és birság pénzekből erednek. Kiadások könyvkötésekre és új könyvek beszerzésére fordítottak. Számadás kellően okmányolt és számadatilag is helyes.

Tárgyaltatott könyvtáros jelentése a könyvtári bizottsági tagsági helyek betöltése tárgyában.

Számvevőszék határozati javaslata:

„Egyházmegyei közgyűlésünk Kolos Vince könyvtáros 1926—27 évi számadásait elfogadja és megerősíti s részére a felmentvényt — óvás fenntartással — megadja.

Az üresedésben levő könyvtári bizottsági tagsági he-

lyekre pedig Kováts Károly köszegremetei és Oláh Sándor krassói lelkészeket választja meg."

K. m. f. Oláh Sándor előadó. Dr. Nagy Sándor elnök.

Közgyűlésünk számvevőszék fenti jegyzőkönyvét egész terjedelmében jegyzőkönyvébe fölvetetni határozza, javaslatait pedig változatlanul határozati erőre emeli.

56. Olvastatott a következő jegyzőkönyv:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett Szatmáron 1928 évi Augusztus hó 14-ik napján a nagybányai református egyházmegye számvevőszékének gyűlésében.

Jelen vannak alulirottak:

Számvevőszék tagjai előterjesztik az általuk megvizsgált egyházi számadásokra vonatkozó birálataikat és javaslatokat, melynek során mint

I. Teljesen rendben talált, kellőképen okmányolt számadásokat jóváhagyásra ajánljuk a következő egyházak számadásait:

Mikola és Máramarossziget 1926 évi,

Adorján, Avasujváros, Avasfelsőfal, Batiz, Egri, Erdőd, Erdőszáda, Görbed, Hirip, Józsefháza, Kiskolcs, Lázári, Mikola, Misztótfalu, Nagybánya, Nagykolcs, Ombod, Pálfalva, Pettyén, Sándorhomok, Sárköz, Sárközujlak, Szárazberek, Szamoskóród, Dobrácsapáti, Szamoskrassó, Atya, Csengerbagos, Szamosdob, Szatmár, Szatmárnémeti, Dabolc, Halmi, Hosszumező, Kisbábony, Máramarossziget, Nagybocskó, Nagytarna, Tamásváralja, Turterebes 1927 évi számadásait, valamint a máramarosszigeti iskola és lyceum 1927 évi számadásait.

II. Észrevételekkel és utasításokkal jóváhagyandó számadások:

Amacz. Gondnoki napló 126. t. a. 9 Leivel több vezetett kiadásba, mint amennyit a nyugta igazol. Helyesbített maradvány 10,668.— Lei. Gondnok utasittatik, hogy a kölcsön adott alapok után járó kamatokat dec. 1-re mindig szedje be s a kötött tőkékről jövőben részletesebb számadást adjon, valamint a saját alapjaitól kölcsönvett összegek és ennek kamatai vissza-fizetéséről is gondoskodjon.

Aranyosmedgyes. Számadása mellékleteit [nyugták]

rendesebben kezelje, évégett használjon tisztességes nyugtalapokat. Tőkepénztári számadásainál pedig a zárlati eredmény összehasonlítandó a megelőző évivel.

Felsőbánya. Az egyházi adófőkönyv rendesen lezárandó és a hátralékoknak rovat nyitandó. A pénztárba bevételezett összegekről ellennyugta csatolandó. Az alapok és tőkék minden változása részletezendő.

Kispeleske. Az egyházi adókönyv minden rovata pontosan összeadandó és a bevételezett összeg a gondnoki naplón átvezetendő. A belhivatalnoki föld- és terményjárandóságok értéke a főkönyvben láttatandók, felvétele nyugtával igazolandó!

Pettyén. Az alapoknál, tőkepénztári és magtári számadásnál feltüntetendő a betétnél az intézet neve, a könyv száma, a növekedés, apadás címe, összege, váltó és kötvény tartozásnál az adós neve, tartozása törlesztése, kamatfizetése részletesen, nemcsak egy összegben. A belhivatalnoki termény-járandóság felvétele szintén nyugtázandó.

Sárközüjlak. A számadás okmányolásánál az egyházmegyei nyomtatványokat használja. Apró papír-szeletkékre ceruzás feljegyzésekkel nem lehet erkölcsi testület számadásainak tételeit igazolni. Belhivatalnoki ház, föld, rét ingatlanok hasznóértéke úgy a gondnoki naplóban, mint a számadási főkönyvben keresztül vezetendők olyan értékben, ahogy azok a költségvetésben fel vannak véve.

Számadási főkönyvében helyesen csoportosítandók a gondnoki napló tételei. Eddigi gyakorlat, hogy t. i. a legtöbb tétel a II Épületek cím alá volt besorozva, mellőzendő s a főkönyv megfelelő cimletei alá sorozandók be az odavaló tételek. Egyházmegyei és kerületi tartozások, közalap, nyugdíjintézeti járulékok, perselypénzek stb. az 1927 évben egyáltalában nem lettek fizetve, holott ezekre meg volt a fedezet a 4650.— Lei pénzmaradványban. Könyvtárdíj (III. t.) nem az egyházat terheli, hanem a lelkészt. Jövőre mindezekre figyelemmel készítse számadásait.

Szatmárhegy. Összes számadásai helyesen vezetve jóváhagyandók, csak nagy összegű magtári hátralékait hajtsa fel, a kétes követeléseket peresítse. Jövőre pedig óvatosabb legyen a kihelyezések körül, mert a presbytérium felelős! A kétes és már el is vezett tőkékre nézve tisztá-

zandó, kinek mulasztásából nem lett idejében biztosítva és érvényesítve a követelés!

Szamosdara, 1926. 1927. évek. I. Az 1925 évi számadásnál Nagy Sándor gondnok terhére tett 1880.— Lei az 1926 évi számadási testen úgy van feltüntetve, mintha az tévesen iratott volna a Nagy Sándor terhére. Számvevőszék e tartozást fennállónak tekinti, különben is az 1927 évi számadásnál ezt gondnok is elismerte, midőn az 1880.— Leiből 1500.— Leit megadott. II. Az 1927 évi számadásnál kiadás 200.— Leiel több, mi a gondnok javára iratik. III. Az egyházi adóhátralék szintén hibás összegezésből kifolyólag nem 8340.— Lei, hanem 9404.— Lei. A törlésre az egyházi adó kimutatásnál rovat nyitandó. IV. Bihari Lajos 1926-ban felvett 4000.— Lei templom alapi kölcsöne, melyet vissza nem fizetett, nincs felfektetve az 1927 évi templom alap tőke tartozóknál, ennyivel a templom alap több a kimutatásnál, vagyis 59550.— Lei helyett 63550.— Lei tőkében és 6766.— Lei kamathátralékban. Ez a nagy összegű kamathátralék mielőbb felhajtandó s a tett intézkedésről Esperes Urnak október hó I-g jelentés teendő. V. A terményről, bevétel és kiadásban rovatos kimutatás vezetendő az egyházmegye által elrendelt minta szerint, a kiadásba felvéve azokat is, akik hitelbe vettek terményt, s a hitelbe vételt a jegyzet-rovatba nyilván tartatani, mint követelést. Így lesz a számadás áttekinthető s nem tölt el a vizsgáló sem napokat a sok jegyzet, kommentár kibogozásával.

III. Független hagyandó számodások: *Apa, Apahegy, Kőszegremete, Szinérváralja, Vámfalu* 1927. évi, továbbá *Kakszentmárton* 1925, 1926, 1927 évi számadásai, mert későn adattak be és nem volt idő a megvizsgálásukra, s mert Kakszentmárton még az 1924. évi számadását sem mutatta be. Továbbá.

Óvári. 1926–27 évi, mert termény számadást sürgetésre sem adtak, pedig számottevő, a vagyon kimutatásban nem láttatott, eladatlan buza és tengeri készlet mutatkozik, s minthogy ennek tisztázása végett kiszállás szükséges: Sáfár Imre számvevő bizassék meg, hogy a termény számadásnak a presbitérium közbenjöttével leendő elkészítése és a termény készlet megállapítása végett Óváriba szálljon ki.

Pusztadarócz. 1926—27 évi számadásai függőben hagyandók mert nincs esperesileg jóváhagyott költségvetése, Ezt a hiányt folyó évi október 1-ig pótolja, különben fegyelmi vizsgálat indítandó ellene.

Berend és Szatmárrudvari 1926—27 évi számadásai szintén függőben hagyandók a lelkésszel külön közölt hiányok pótlása végett, melynek folyó évi október 1-ig eleget tenni tartozik.

IV. Számadást nem küldött: *Patóháza* 1925, 1926, 1927 évekről, *Vetés* pedig 1926, 1927 évekről. Javasoljuk, mindkét egyház lelkésze 500.— 500.— Lei birság megfizetésében marasztaltassék el, ezenkívül a fegyelmi eljárás ismételt mulasztásaik miatt rendeltessék el ellenük.

V. Továbbmenőleg javasoljuk, hogy a hosszumezői egyház tőke pénztári számadásainak a helyszínen leendő megvizsgálására Visky Ferenc számvevőszéki tag küldessék ki. A vizsgálat során tegye elbirálás tárgyává a kihelyezett tőkék bonitását, a biztosítékok formáját, természetét, a felelős presbytériumnak a kölcsönök kezelése és ennek ellenőrzése körüli eljárását, nézze meg, hogy a lejáratok rendeztetnek-e pontosan? Végül adjon utasítást presbitériumnak az ilyen nagy összegű tőkék kezelésénél jogosan megkívánható rendszeresebb és szakszerűbb kezelésre vonatkozólag, jelentéstétel mellett az espereshez.

VI. Jelentjük végül, hogy az egyházmegye által használatra elrendelt számadási és más nyomtatványok teljesen elfogytak. Kérjük a Közgyűlést, méltóztassék ezek kinyomtatását elrendelni, számvevőszék előadóját megbízni a munkába adással és szétosztással; pénztárnokot pedig méltóztassék utasítani a nyomtatványok árának kifizetésére.

Határozati javaslatunk: Egyházmegyei közgyűlésünk e jegyzőkönyvben I. II. alatt felsorolt egyházak számadásait megerősíti és az illető gondnokoknak a felmentvényt — óvás mellett — megadja;

számvevőszéknek III. alatt a függőben hagyandó számadásokra vonatkozó előterjesztését és javaslatait elfogadja és határozati erőre emeli; a számadást nem küldött Patóháza és Vetés lelkészeit az iskolai alapra fizetendő 500.— 500.— Lei birság megfizetésében elmarasztalja, s ezen összegeknek az illető lelkészek államsegélyéből leendő le-

vonására Esperes urat felkéri és meghatalmazza, s egyuttal a fegyelmi eljárást ellenük megindítani határozza;

végül az V. VI. alatti javaslatokat szintén elfogadja és határozati erőre emeli.

K. m. f. Oláh Sándor bizottsági előadó Dr. Nagy Sándor elnök.

Egyházmegyei közgyűlésünk a számvevőszék bemutatott jegyzőkönyvét egész terjedelmében jegyzőkönyvébe fölvetetni, annak tartamát teljes egészében tudomásul venni határozza; a benne foglalt határozati javaslatot pedig változatlanul elfogadja és határozati erőre emeli.

57. A nagybányai reform. egyházmegye missiói bizottsága a missiói körök 1927. évi állapotáról és működéséről adott jelentések alapján, jelentését és javaslatait következőkben terjeszti az egyhm. közgyűlés elé:

I. Avasujvárosi missiói kör.

Körlelkész: Széll György avasujvárosi lelkész, esperes. Működési köre a központon kívül kiterjed: Felsőfalu fiókegyház, Pallag, Ráksa, Kányaháza, Bikszád, Terep, Tartolc, Komorzán, Ujfalu, Lekence, Bujánháza, Mózesfalu és Turvékonya szórványokra.

A fiók-egyházban 120, a szórványokban 45, összesen 165 a református hivek száma. A központtól 13 km.-re fekszik.

Körlelkész missiói útjában istentiszteletet tartott 3 alkalommal, urvacsorát osztott 2-szer, keresztelt 1 izben.

Kiszállási költség	605.—	Lei
E missiói egyház tőkepenze	13073.—	"
1927 évi bevétele:	8436.—	"
" " kiadása:	1713.—	"
pénztári maradványa:	6723.—	"
A kegyes adományok összege:	3128.—	" mely a bevételi tételben már bennfoglaltatik.
Az egy évi egyházi adó:	3400.—	"
Adóssága:	4000.—	Korona tőke
segély.		
Vagyona:	19796.—	Lei s ezen kívül 13900.— Korona hadi-kölcsön.

II. Erdődi missiói kör.

Körlelkész: Peleskey Sándor sz.-hegyi lelkész. Működési köre kiterjed Erdőd leányház, Nagyszokond, Nagymadarász, Oláhgyűrűs, Oláhmedgyes és Száldobágy szórványokra.

A leányegyházban 201, a szórványokban 56, összesen 257 a reformátusok száma.

Erdőd leányház a központtól 8, Nagyszokond 15 km.-re fekszik.

Körlelkész missiói útján istentiszteletet tartott 15-ször, keresztelt 5, temetett 4, urvacsorát osztott 4 alkalommal.

Kiosztott 3 bibliát, 5 énekes-könyvet, 10 drb. vallástant, s 35 egyéb hiterősítő olvasmányt, összesen 1000 Lei értékben, melyből visszatérített 850 Lei

Kiszállási költség:	320	„	
Erdődi leányegyház tőkepénze:	13013	„	29 bani
1927. évi bevétele:	6134	„	96 „
kiadása:	4172	„	35 „
Pénztári maradványa:	1962	„	61 „

Perselypénzben 600 Lei volt az adakozás.

Az egy évre kivetett egyházi adó 2200 Lei.

Adósság nincs.

Van iskolája, mely imaház is. A kevés [8] tanköteles gyermek miatt az iskola szünetelt. Az állami iskolába járóknak a vallás tanítását a megválasztott tanítónő: Pásztorné Halamka Mária ingyen végzi. Ugyancsak ő vezeti a vasárnapi iskolát is. Dr. Nagy Sándor főgondnok minden kiszálláshoz fogatát küldi lelkész elé.

Körlelkész jelentésében sajnálattal említi, hogy anyagi okok miatt nem tehetett látogatást annyiszor, mint azt az ügy fontossága kívánná. Óhajtanak tartja, hogy a kerületi iratterjesztés ingyen traktátusokat küldjön kiosztás végett s juttasson évi segélyt a látogatások gyakoribb megvalósítása céljából.

III. Felsőbányai missiói kör.

Körlelkész: Nagy Lajos felsőbányai lelkész. Működési köre Kapnikbánya fiókegyházra terjed ki, mely a központtól 23. km.-re fekszik, 18 református és 2 ág. ev. lélekkel. Körlelkész missiói útjában istentiszteletet tartott 1 ízben, mikor urvacsorát is osztott.

Kiosztott 2 kátét, 3 vallásos iratot, összesen 35 Lei értékben.

Kiszállási költség 535 Lei.

Tőkepénze: 1166 „

Kegyes adomány: 360 Lei, mely anyaegyháznak aján-
dézkozlatott.

Körlelkész jelentésében fájóan mutat rá, hogy a kohászat teljes megszűnése s a bányászat hanyatlása miatt hiveink száma nagyon megfogyatkozott; továbbá a rossz utak s drága fuvar költség miatt hathatósabb munkát a nehezen megközelíthető helyen nem végezhetett.

IV. Nagybányai missiói kör.

Körlelkész: Szaplanczay Bertalan nagybányai lelkész. Működési köre Erdőszáda és Alsófernezelyre terjed ki. Előbbi 23, utóbbi 6 km.-re fekszik a központtól, 54 református lélekkel.

Körlelkész missiói útjában istentiszteletet tartott 6-szor, urvacsorát osztott 4 alkalommal.

Kiosztott 145 drb. hiterősítő olvasmányt 263 Lei értékben. Kiszállási költség: 720 Lei.

V. Szamoskrassói missiói kör.

Körlelkész: Oláh Sándor szamoskrassói lelkész. Működési köre kiterjed: Alsóhomoród, Alsóhuta, Barlafalu, Borválaszt, Bükkszoldobágy, Felsőhomoród, Ivácskó, Középhomoród, Mogyorós, Pácafalu, Papbikó, Réztelek, Szamosborhid, Szamoslippó, Szamosveresmart, Szelestyehuta és Szinfalu szórványokra.

Szórványok a központtól 3–10 km. távolságra vannak, 61 református lélekkel.

Körlelkész missiói útjában látogatást tett 5 helyen s ez alkalmakkor bibliát magyarázott 2, predikált 1, keresztelt 1, temetett 1 és konfirmált 1 esetben.

Kiosztott 1 bibliát, 10 drb. hiterősítő olvasmányt, így 11 darabot, összesen 75 Lei értékben. Kiszállási költség 700 Lei.

Az egyházmegyei missiói bizottság határozati javaslata:

„Egyházmegyei közgyűlésünk jóleső örömmel állapítja meg, hogy missiói lelkészek a fennálló nehézségek és akadályok dacára buzgósággal igyekeztek kötelességüknek megfelelni és eleget tenni. Áthatva annak tudatától, hogy

szórványaink felekezeti és faji szempontból fontos és jelentőségteljes állomásokká váltak, amennyiben a viszonyok és anyagi erejük engedte, hiveinket készséggel látogatták, őket hitőkben és fajiságukban való állhatatos megmaradásra buzdítani meg nem szüntek, az iratterjesztést munkájuk kívánt segítő eszközeként felhasználták és alkalmazták.

Örömmel veszi tudomásul, hogy Erdődön a vasárnapi iskolát Pásztorné Halamka Mária ingyen vezeti; Nagy Sándor dr. főgondnok előzékenysége lelkészüknél körükben való megjelenését elősegíti, továbbá, hogy a kapnikbányai hivek pünkössti perselypénzüket a gondokkal küzdő anyaegyház felsegítésére ajándékozták.

Mikor e jelenségeket figyelemre méltatja és azokról hálásan emlékezik, elengedhetetlenül kíváncsún tartja, — hogy amennyiben ez idő szerint missiói körünk semmi nemű segélyt nem élveznek — az egyházkerületi közgyűlés már ez évtől kezdődőleg egyenként legalább 1500—2000 Lei segélyt szavazzon meg és folyósítson missiói körlelkészek részére, továbbá, hogy az iratterjesztés intenzívebbé tétele céljából minél több bibliát, zsoltáros könyvet és vallásos iratot juttasson ingyenes kiosztás végett szórványban lakó hiveink számára.

A missiói bizottságnak a missiói körlelkészek 1927. évi munkásságáról összeállított jelentését jóváhagyóan tudomásul veszi s azt a missiói lelkészek által adott jelentésekkel és utazási naplókkal együtt az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

A jelentést nem küldött nagybocskói missiói egyház lelkészét felhívja jelentésének haladéktalan beterjesztésére.

Közgyűlésünk a missiói bizottság javaslatát határozati erőre emeli és kerületi gyűlésre felterjeszti.

58. Péchy Margit sárközüjlaki lakos már régebben panaszolta, hogy a sárközüjlaki egyház a néh. Márton Poléxina által az egyház részére végrendeletileg hagyományozott 6 hold földet s 500 frt. készpénzt nem a végrendelező akaratának megfelelőleg használja. A megindult vizsgálat folyamán a presbitérium, s Boross Jenő és id. Boross Zoltán e. m. kiküldöttek jelentéseiből kitűnt, hogy bár némi sza-

bálytalanságok fordultak elő — a hagyományról alapítólevél mindaddig nem volt, a jövedelem nem külön kezeltetett, sőt egy része felhasználott — az alapítvány, illetve hagyomány teljes értékben meg van.

E. m. közgyűlésünk, midőn a s. ujlaki presbitérium szabálytalan eljárását, a mely részben kényszerítő körülmények között állott elő, helyteleníti, a most már beterjesztett alapító-leveleket jóváhagyja, megerősítés végett az e. kerületre fölterjeszti, azzal az utasítással, hogy az egyház a sarkert kapuját és a siremlék elmosódott betűit javíttassa ki, illetve aranyoztassa be s az egész ügyet azzal a reménységgel zárja le, hogy mostantól kezdve ez a szép hagyomány céljának megfelelőleg — a panaszt tevő urnő is figyelemmel lesz az egyház kívánságára — az egyház javára áldásos gyümölcsöket fog teremni.

59. Az adorjáni egyházközség még 1916-ban — felsőbb hatósági jóváhagyások mellett — eladta az adorjáni 1. sz. betétben 56/3 57/2 71/3 és 72/2 helyrajzi számú ingatlanokat Ecsedi József amerikai és neje Babicsák Juliánna adorjáni lakosoknak. Tulajdonjoguk azonban nem lett bekebelezve, mert az Amerikában levő férj nem tudta a szerződést aláírni. Azóta vevők mindketten elhaltak. Négy örökösük közül Ecsedi Juliánna özv. Lakatos Györgyné f. évi május havában presbyteriumhoz intézett kérvényében kérte presbyteriumot egy újabb — az eladott ingatlanok tulajdonjogát egyedül ő reá ruházó — szerződés aláírására annak megemlékezésével, hogy Amerikában élő 2 testvére a presbyteriumnak is bemutatott s az iratokhoz is becsatolt levelük tanúsága szerint hajlandók az ingatlanról az ő javára lemondani. Harmadik — Braziliában meghalt — testvérének esetleg s örököseit illetőleg pedig kötelezőleg kijelenti, hogy amennyiben ezen testvérének örökösei jelentkeznének, a telek $\frac{1}{4}$ részét bármikor nevükre adja. Végül beleegyezését adja abba, hogy míg másik két testvérétől a lemondó nyilatkozatot he nem mutatja a jóváhagyott szerződést presb. tartsa vissza.

Ezen kérelmet presbyterium f. évi jul. 22-én tartott gyűlésében 83 sz. a. tárgyalta s — minthogy Ecsedi Juliánna minden következményekért anyagi felelősséget vállalt — felhatalmazta lelkészt és gondnokot az új szerződés aláírására.

E szerződéshez kéri lelkész presbyterium nevében a jóváhagyást.

Közgyűlésünk az adorjáni presbyterium 83/928 sz. határozatát jóváhagyva felkéri és meghatalmazza Esperes urat, hogy a szerződést jóváhagyva záradékkal lássa el és megerősítés végett küldje fel az egyházkerületi közgyűlésre.

60. Kelemen Ferenc máramarosszigeti presbyter esperes urhoz intézett beadványában megfelelbezi a máramarosszigeti presbyterium f. évi jun. 10-én tartott gyűlésének azon állítólagos határozatát, a mellyel az e. m. világi tanácsbírói állás betöltésénél szavazatát Kovássy Ákos főgondnokra adta. Teszi ezt azon az alapon, mert a gyűlés tárgysorozatában Kovássy Ákos urnak az e. m. világi tanácsbírói állásra való jelölése nem szerepelt.

Közgyűlésünk eltekintve attól, hogy a szavazás bebizonyítottan nem jun. 10-én, hanem jun. 3-án történt, a felelbeezést, amely minden komoly alapot nélkülöz, elutasítja s a presbyterium határozatát jóváhagyja.

61. A kőszegremetei egyház nevében lelkész és gondnok kéri, miszerint közgyűlésünk hagyja jóvá a presbyterium f. évi március hó 11-én tartott gyűlésének 3 sz. a. névszerinti szavazással hozott szabályszerű határozata alapján Néma Gusztávné szül. Hanos Erzsébet kőszegremetei lakossal kötött adásvételi szerződést, mellyel az egyház nevezett eladótól 11000 Lei vételárért megvásárolja — harangozó lakás céljára — az egyházközség tulajdonát képező ingatlanon álló épületeket (2 szoba s konyhát magában foglaló lakóházat és egy külön istállót) melynek tulajdonjogát a becsatolt közjegyzői okirat tanúsága szerint édesapja eladóra ruházta. Az épületek használatáért harangozó az egyháznak házbért fizetne. A vételár kifizetésére pedig Dohi Pál amerikai lakos által kamatmentesen felajánlott kölcsönt fordítja az egyház.

Közgyűlésünk a becsalott adásvételi szerződést maga részéről jóváhagyja s megerősítés végett felterjeszti egyh. ker. közgyűlésre.

62. Az aranyosmegyesi presbytérium f. évi jul. 15-én tartott gyűlésében 4 sz. a. hozott határozatával az iránt kérelmez, hogy közgyűlésünk az A.-meggyeshez tartozó szórványokban lakó 41 családban 199 lelket s 51 tanköteles gyermeket számláló reform. magyarok lelki gondozása s a gyermekek vallásos oktatása céljából Aranyosmeggyes székhellyel egy missiói s. lelkészi állást szervezzon.

Közgyűlésünk annak megállapítása mellett, hogy a szóban levő állás megszervezésére elodázhatatlan szükség van, a maga erejét elégtelennek látván, a kérelmet a legmelegebb pártolással felterjeszti a főt. e. ker. közgyűlésre.

63. A szamoskrassói egyházközség szám alatt részletesen tárgyalta, a szamoskrassói — cǎrășeui — 490 számú betétben 1973, 1974, 1980, 1981, 1983, 1985 hrsz. alatt felvett ingatlanokból megvásárolt 19 kat. hold szántóföld megvételének jóváhagyását és a vételár, valamint az összes költségek kiegyenlítésére 76000 Lei azaz hetvenhatezer Lei kölcsönnek váltófedezet mellett való felvétele jóváhagyását kéri azzal, hogy az ilykép kölcsön veendő 76000 Lei visszafizetéséről és az egyház tulajdonául átírandó 19 kat. hold szántóföld további sorsáról később kíván intézkedni.

Egyházmegyénk a szamoskrassói egyházközségnek számú tárggyal kapcsolatosan kelt, 1928. évi május hó 6-án tartott presbyteri ülésében 11/1928. szám alatt kelt azon határozatát, mellyel törvényes formák közt megejtett névszerinti szavazással 19 azaz tizenkilenc kat. hold területü, a szamoskrassói 490 számú betétből az egyházközség tulajdonául lejegyzendő szántóföldet 76000 lei azaz hetvenhatezer lei vételárért, melyben az összes eljárási költségek is bent foglalvák, megvásárolt, jóváhagyja és felhatalmazza az egyházközséget, hogy 76000 lei azaz hetvenhatezer lei vállalkölcsönt vehessen fel az említett vételár kiegyenlítésére, amely csakis a teher-

mentes tulajdonjog egyidejű átírása alkalmával történhetik meg.

A presbyteriumot pedig elkötelezi, hogy a kölcsön vett 76000 lei visszafizetéséről közgyűlésünk jelen alkalommal hozott 63 számú határozata értelmében gondoskodjék.

Az egyházmegyei közgyűlés jelen határozatát megerősítés végett az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli.

64. A szamoskrassói (cărășeui) egyházközség lelkésze hosszas jelentés kapcsán beterjeszti az egyházközség presbyteriumának 1928 évi január 29-ik napján, névszerinti szavazással, szabályszerű formák között hozott határozatát, mellyel a szamoskrassói 704 számú betétben felvett, 1 kat. hold 237 öl területű lelkészlakás eladása tárgyában kelt adás-vételi szerződés jóváhagyását kéri. A jelentés kiemertően tárgyalja a meghozott határozatnak az 1916 évig visszanyúló időre terjedő eseményeken alapuló indokait, melyek közül röviden összefoglalva kiemeljük, hogy a szóban forgó házastelket lelkészlak céljára, eredetileg 3 hold 238 öl területtel az egyházközség az Altruista banktól (Földhitelintézetek Orsz. Szövetsége) 10.000 korona kedvezményes árban vásárolta volt, mert lelkész nevezett bank tulajdonát képező, Kertész-féle 651 hold 1030 öl területű birtoknak a községbeliek között való szétosztása, illetve nevezettek által történő megvétele tárgyában eredményesen közbenjárt s így sikerült neki ezt a beltelket az egyház tulajdonául olcsón megvásárolnia. Egyidejűleg, 1917 évben az egyházközség említett birtokból 37 hold 800 öl szántóföldet is vásárolt, minek vételára 32500 korona volt, melyből az egyház csak 12000 koronát fizetett volt ki ténylegesen és pedig 3000 koronát egyházfenntartási alapból, 9000 koronát pedig egy 1918 évben eladott, lelkészi javadalmat képezett, 7 holdnyi rossz minőségű és rossz fekvésű föld eladási árából. Az említett Kertész-féle birtokból a jelentés szerint 140 református egyháztag vásárolt volt s így nagyon is érthető, hogy az 1922 évben megkezdődött agrár-kisajátítás alkalmával úgy az egyház, mint az egyháztagok minden áldozatot meghoztak és minden törvényes fórum Kálváriáját megjárták azért, hogy az

egyház és egyháztagok jogos igényeit megvédelmezhessek. Törekvésük annyiban sikerült, hogy a szóban forgó lelkeszlak céljaira 10.000 koronáért vásárolt házastelekből jogerősen csak 8 holdat sajátítottak ki, míg a lakóház és annak időközben az egyház által emelt melléképületei, 1 hold 237 öl területtel a kisajátítás alól jogerősen mentesítették s így afelett az egyháznak rendelkeznie joga van. Az egyházközség által vásárolt 37 hold 800 öl területű ingatlan azonban 19 hold kivételével, mely az egyháznak visszakerül, ugyancsak végérvényesen kisajátított.

A jelentés részletesen beszámol arról az ernyedetlen, kitarló és céltudatos fáradozásról, mellyel a lelkész és egyháztagok az egyház részére megtartani sikerült 1 hold 237 öl területű házastelken és 19 hold szántón kívül az egyháztagok részére 456 hold 330 öl területű ingatlant is sikerült visszavásárlási joggal megtartaniok és részletesen beszámol azokról a nagy költségekről is, melyekkel a lelkész és az egyháztagok megterheltek. A 19 hold külsőség megtartása az egyházközségnek 90.000 lei újabb kiadásába került, melyre vonatkozólag a tárgysorozatban külön pont intézkedik.

A vázolt eredmények elérése azonban az önfeláldozó erőmegfeszítések dacára is csakis úgy sikerülhetett, hogy az egyházközség a szamoskrassói gör. kath. lelkésszel és egyházzal előbb 1927. év március 13-án, később 1927. évi szeptember 11-én hozott presbyteri határozattal egyezséget kötött, mely szerint a ref. egyházközség hajlandónak mutatkozott az 1 hold 237 öl területű, paplaknak szánt házastelket a gör. kath. egyháznak eladni, ha a gör. kath. lelkész a ref. egyházat és az egyháztagokat minél nagyobb terjedelmű birtokrészlet visszaszerzésében segíteni fogja. A presbyteriumnak meg kellett hoznia ezen határozatait már csak azért is, mert a gör. kath. lelkész 1920 év második fele óta, — erőszakkal behurcolkodván a lakásba, — abban szakadatlanul bent lakik és a részletesen feltárt indokok szerint nagyon kevés remény van arra, hogy a lakásból kilakoltatható legyen, a mint az időközben a lehetőségek végső határáig orvosolt kisajátítás ügyének nyugvópontonra juttatása nem is tesz kívánatossá. Ilyképpen tehát az említett presbyteri határozatok végrehajtása az

egyházközség külső tekintélyének és Szamoskrassó község boldogulásának egyenesen előfeltétele, amint ezt a presbyterium helyesen felismerte akkor, amikor fájó szívvel bár, de meghozta jóváhagyni kért végleges határozatát, melynek tartalma szerint az egyházközség a szükséges jóváhagyások reményében az 1 hold 237 öl területű paplakot a szamoskrassói gör. kath. egyháznak 120000 lei vételárért eladja azzal, hogy a vételárból 50000 lei a jóváhagyott szerződés átadásakor, 70000 lei pedig 1929. október 1-én lesz lefizetendő. A vételárhátralék megfelelően biztosítandó. A szerződés 3-ik pontja szerint a vételárhátralék valorizáltatott.

Egyházmegyénk méltányolja a szamoskrassói egyházközség súlyos helyzetét anélkül azonban, hogy az egyházközség törvényes jogaiból tisztán célszerűségi okokból bármit is feladni engedhetne. Arra való tekintettel azonban, hogy az egyházközség Oláh Sándor lelkész ur önzetlen s odaadó fáradozása következtében az egyházközségnek jutányos árban szerezte meg a szóban forgó, paplaknak szánt házastelket, melynek megtarthatása tulságos és leküzdhetetlen akadályba látszik ütközni, — egyházmegyénk közgyűlése a fajok és felekezetek között szükséges lelki harmonia további kibontakozásának reményében, a községbeli földbirtokreform hosszas folyamata alatt egyezségileg megérlelt, a különböző érdekek kölcsönös kiegyenlítését célzó, bemutatott adás-vételi szerződést, mely szerint a nevezett egyházközség a cărășeui 704 számú betétben felvett, a kisajátítás után fennhagyott 1 hold 237 öl területű házastelket minden tartozékával együtt 120000 lei azaz egyszázhuszezer lei vételárban a községbeli gör. kath. egyháznak az 1928. január 29. napján, törvényes formák között tartott presbiteri ülésében névszerint hozott határozattal megerősített adás-vételi szerződéssel eladta, — kivételesen jóváhagyja azzal, hogy a hátralékos 70000 lei azaz hetvenezer lei vételár

a tulajdonjog átírásával egyidejűleg első helyen biztosítandó.

A vételárból 76000 lei 63/1928. szám alatt hozott határozatban említett, 19 kat. hold föld visszavásárlási árának kiegyenlítésére lesz fordítandó, míg a különbözet egyházi törvényünk értelmében kezelendő.

Községünk e határozatát a záradékolt adás-vételi szerződés kapcsán jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűlés elé felterjeszti.

65. Egyházmegyénknek a szatmári főgymnázium igazgató tanácsában leendő képviselőre

községünk az elnökséget kéri fel és bizza meg. Miről a főgymnázium ig. tanácsának elnökségét kivonaton értesíti.

66. Bogdán Lajos lelkész főjegyző, hivatkozva hosszabb idő óta tartó beteges voltára, melyek következményeként érzi azt, hogy a ráruházott kitüntető állás kívánalmainak nem tud úgy megfelelni, mint azt maga is óhajtaná, hálásan megköszönve a 24 évvel ezelőtt feléje irányult s azóta több ízben megnyilvánult bizalmat, főjegyzői állásáról leköszön és kéri közgyűlésünket lemondása elfogadására.

Községünk annak egyhangu megállapítása mellett, hogy mély sajnálatára lenne, ha érdemes főjegyzője eddigi értékes munkálkodását jövőben nélkülözni volna kénytelen: a lemondást el nem fogadja s őt e tisztében teljesítendő további működésre szeretettel és megújult bizalommal felkéri.

67. A tárgysorozat letárgyalatván, esperes ur a közgyűlést áldás kívánások között bezárja.

Hitelesítjük: Szatmár, 1928. augusztus 25.

Bogdán Lajos
e. m. főjegyző.

Visky Ferenc
e. m. jegyző.

Szell György

Boross Jenő

Az 5—10. 14. 15. 30—33. 36. 46. 58. 60. 62. számokat jegyzette Bogdán Lajos lelkeszi főjegyző.

Az 1—4. 11. 13. 16—29. 34. 35. 37—45. 47—50. 65—67. számokat jegyzette Visky Ferenc lelkeszi jegyző.

Az 59. 61. 63. 64. számokat jegyzette dr. Ajtay Nagy Gábor világi főjegyző.

A 68—79. számokat jegyzette Bunna István világi jegyző.

Az 51. számot jegyzette Kisgyörgy János előadó.

Az 52—56. számokat jegyzette Oláh Sándor számvevőszéki előadó.

Az 57. számot jegyzette ifj. Kürthy Károly előadó.

A bíróság határozatai:

68. Az időszaki tanács tagjaiul az 1928 évre az elnökség vezetése mellett

rendes tagokul: Boros Jenő, Magoss Ferenc és Dr. Nagy Sándor; póttagokul Gy. Kovács József és Dr. Farkas Antal tanácsbírák választottak meg.

69. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint közigazgatási bíróság Mogyorós Sándor lelkész és a csengerbagosi presbyterium panaszára a Csengerbagoson, 1928. márc. 4-én megtartott gondnok és presbyter választás ellen annak megsemmisítése tárgyában indított ügyben alantírott helyen és napon következőleg határozott:

Ítélet:

A közigazgatási bíróság a csengerbagosi egyházközségnek 1928 évi márc. hó 4-én tartott választó gyűlését, melyen Varga Gábor egyháztag gondnokká, ifj. Siket Sándor al-magtár-gondnokká, Pap Mihály, Karácsony Mihály és Lőrinc Bálint rendes presbyterekké, László Ferenc, Karácsony János és Koroknay József pótpresbyterekké választatott meg, megsemmisíti.

Indokolás:

Bizonyítva van, hogy a csengerbagosi egyházközség 1928 évi márc. hó 4-ik napjára kitűzött gondnok- és presbyter választó közgyűlése törvényes formák közt közhirrre lett téve s ennek dacára aválasztás az E. T. I. T. c. 35. §-ának rendelkezése ellenére nem nyomban a d. e. istentisztelet után, hanem csak délután 1/3 3 órakor kezdetett meg. Ez okból a törvény határozott rendelkezésével ellenkező választást, melyet jogosultan támadtak meg panasszal, meg kellett semmisíteni.

Szatmárnémeti 1928 augusztus 14-én.

Széll György egyházi elnök, dr. Nagy Sándor világi elnök, Bunna István jegyző.

70. A nagybányai egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi

biróság az egri-i presbyterium panaszára Biki Sándor kántortanító ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben alanlirott helyen és napon a következőképen határozott:

Végzés.

Fegyelmi bíróság az ügy tárgyalását elhalasztja a következő gyűlésre.

Indokolás.

El kellett a tárgyalást halasztani, minthogy panaszlott törvényszerű megidézése meg nem történt s az a tárgyalásra nem jött el.

Kelt Szatmárnémetiben 1928. aug. hó 14-én.

Széll György egyházi elnök, dr. Nagy Sándor világi elnök, Bunna István jegyző.

71. A nagybányai egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság Kató Áron és Szabó Endre felügyelő lelkész panaszára Nagy Károly és Nagy Gyula apai lakosok presbyterek ellen folyamatba tett fegyelmi ügyben a következőképen határozott

Végzés.

Az egyházmegyei bíróság a fegyelmi eljárást megszünteti.

Indokolás.

Egyházmegyei bíróság az 1928 július 24-én kelt, a fegyelmi ügyben szereplők aláírásával ellátott s a vizsgáló biztosnak átadott „nyilatkozat”-ot mint közóhajból fakadó és az egyház építését célzó egyezséget elfogadja, jóváhagyja, miután a felek az eljárási költségek viselését elvállalták, az ügy elintézettnek tekintetett és ezért az eljárás megszüntetendő volt.

Kelt Szatmár-Németiben 1928 év augusztus hó 14-én.

Széll György egyházi elnök, dr. Nagy Sándor világi elnök, Bunna István jegyző.

72. A nagybányai egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság dr. Vajay Károly udvari-i egyháztag által az udvari-i egyházközségben az 1925-iki évre teljesített egyházi adó kivétel ellen beadott felebbezése tárgyában alant kitett helyen és napon a következőképen

ítélt.

Az udvari-i egyházközség presbitériuma által 1925. év október hó 11-ik napján 4 szám alatt hozott határozatát s az 1925. évi egyházi adó kivetésnek dr. Vajay Károly egyháztag adóját megállapító részét megváltoztatja, felebbező egyházadó tartozását az 1925 évre három véka buzában, két véka tengeriben és 135 lei készpénzben állapítja meg.

Indokolás.

Megváltoztatandó volt a presbitérium határozata és a foganatosított adó kivetés, minthogy felebbező az érvényben levő adókulcs III-ik osztályába tartozik, továbbá mert felebbező polgármesteri nyugdíja Szatmár-Németi városban huzott jövedelem, s mint ilyen jövedelem élvezője az adókulcsban felállított osztályok egyikébe sem sorozható, emellett az is köztudomásu, hogy mint a szatmári egyházközség tagja Szatmáron előállott jövedelme után a szatmári egyházközségben egyik legmagasabb adót fizető osztályba van sorozva.

Kelt Szatmár-Németiben, 1928. év augusztus hó 14-ik napján.

Szell György egyházi elnök, dr. Nagy Sándor világi elnök, Bunna István jegyző.

73. A nagybányai egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság, özv. Gillyén Józsefné udvari-i egyháztag által az udvari-i egyházközségben 1925. évre teljesített egyházi adó kivetés ellen beadott felebbezése tárgyában alant kitett helyen és napon a következőképen

ítélt.

Felebbezőt az érvényben lévő adókulcs III-ik osztályában sorozza és 1925. évi egyházi adó tartozását három véka buza, két véka tengeri és egyszázharmincöt lei készpénzben állapítja meg.

Indokolás.

Minthogy felebbezőnek az érvényben levő adókulcs III-ik osztályának megfelelő jövedelme van, illetve volt 1925. évben, ezen kulcs szerint volt megadóztatandó.

Kelt Szatmár-Németiben, 1928. évi augusztus hó 14-én.

Szell György egyházi elnök, dr. Nagy Sándor világi elnök *Bunna István* jegyző.

74. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint Közigazgatási bíróság Gecsey Jenőné szatmári lakos, mikolai egyházközségi adója kivetése ellen beadott felebbezése tárgyában az alulkitett helyen és napon a következő határozatot hozta.

Végzés.

A közigazgatási bíróság Gecsey Jenőné szatmár-németi-i lakos felebbezését elutasítja.

Indokolás.

A mikolai egyházközség presbytériuma felebbező 1927. évi egyházi adóját törvényes formák között megállapította, mely megállapítás ellen E. T. III-ik t. cz. 19 §-a szerint első helyen a presbytériumhoz kellett volna 8 nap alatt folyamodnia, e helyett felebbező egyenesen a közigazgatási bírósághoz fordult s ilyképen a törvényes formákat nem tartotta be, mely okból a felebbezést el kellett utasítani annál is inkább, mivel hivatalból való áttétel esetén azt a presbyteriumnak mint nyilván elkészített vissza kellene utasítania, amennyiben az 1927. évi november 12-én értesített panasztevő külbirtokos felebbezését csak 1927. november 26-án, tehát 8 napon túl adta be.

Kelt Szatmár-Németiben, 1928. évi augusztus hó 14-én.

Szell György egyházi elnök, id. Boross Zoltán világi elnök, *Bunna István* jegyző.

75. A nagybányai egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Demeter János tanítónak a józsefházi presbytérium 1928. július 29-én kelt 35 számú határozata ellen beadott felebbezése tárgyában alant kitett helyen és napon a következő határozatot hozta.

Végzés.

Bíróság az ügy összes iratait a díjleveleket értékelő bizottsághoz utalja s az újlag értékelt díjlevél becsatolása után hoz a panasz tárgyában érdemleges határozatot.

Indokolás.

Igy kellett határozni, mert a díjlevél értékelése nélkül

a panasz tárgyában érdemleges határozat nem hozható.

Kelt Szatmár-Németiben, 1928. év augusztus hó 14-én.

Széll György egyházi elnök, id. Boross Zoltán világi elnök, Bunna István jegyző.

76. A nagybányai egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Kajdi Lajos amaczi tanító 1927. év augusztus hó 22-én és 1928. július 4-én kelt egyesített panasza tárgyában alulírott helyen és napon a következőképen határozott.

Végzés.

A bíróság az ügy tárgyalását elhalasztja.

Indokolás.

Az 1928. évi augusztus 14-iki egyházmegyei közgyűlés 33 számú határozatával egy három tagú bizottságot küldött ki a díjlevél értékelése ügyében, mely bizottság véleményének beérkezése után mondható érdemleges határozat jelen ügyben, tehát jelen ügy tárgyalása elhalasztandó volt.

Kelt Szatmár-Németiben 1928 évi augusztus hó 14-én.

Széll György egyházi elnök, id. Boross Zoltán világi elnök, Bunna István jegyző.

77. A nagybányai egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság Kajdi Lajos tanító fizetése ügyében az amaczi presbytérium által beadott perujitást kérelem tárgyában alant kitett helyen a következő képen határozott.

Végzés.

Közigazgatási bíróság az ügyet egyenlőre pihentetőbe helyezi.

Indokolás.

Pihentetendő volt az ügy, mert a Kajdi Lajos fizeteskiszolgáltatása ügyében hozott előbbi határozattól függ a további eljárás.

Kelt Szatmár-Németiben, 1928. augusztus 14-én.

Széll György egyházi elnök, id. Boross Zoltán világi elnök, Bunna István jegyző.

78. A nagybányai egyházmegye bírósága, mint köz-

igazgatási bíróság özv. Makay Elekné panaszára Peleskey Sándor szatmárhegyi lelkész és a szatmárhegyi egyház-község ellen folyamatba tett ügyben alant kitett helyen és napon a következő határozatot hozta.

Végzés.

Bíróság az ügyet megszünteti.

Indokolás.

Minthogy panaszos panaszát tárgyalás közben visszavonta, az ügy megszüntetendő volt.

Kelt Szatmár-Németiben 1928. évi augusztus hó 14-én.

Széll György egyházi elnök, *id. Boross Zoltán* világi elnök, *Bunna István* jegyző.

79. A nagybányai egyházmegyei bíróság, mint fegyelmi bíróság Osváth Géza batizi kántortanító elleni fegyelmi ügyben alant kitett helyen és napon a következő ítéletet hozta.

Ítélet.

Bíróság vétkesnek mondja ki Osváth Géza kántortanítót az Et. V. tc. 34-§ A. 1 pontjában ütköző fegyelmi vétségben s ezért őt az Et. V. tc. 35 § d. pontja alapján a batizi kántortanítói állásból minden javadalom nélküli elmozdításra ítéli, továbbá kötelezi, hogy 400 Lei eljárási költséget különbeni végrehajtás terhe mellett 15 nap alatt az egyházmegye pénztárába fizessen be.

Indokolás.

A beszerzett iratok alapján tényállásként azt kellett megállapítani, hogy panaszlott 1914. évtől kezdődőleg a legújabb időkg, amig csak állásától fel nem függesztetett, tisztével járó kötelességét nem teljesítette.

Az 1914-ik évben iskolája igen gyenge, emiatt figyelmeztetést kap, hogyha tisztével járó kötelességét hiven be nem tölti, fegyelmi eljárást indít ellene felettes hatósága.

Az 1924-ik évben a fegyelmi bíróság 87/1924 számú ítéletével feddésre ítélte amiatt, mert iskolájában nem tanított, nem ért el semmi eredményt, tehát hivatalával járó kötelességét megszegte. Az 1927. évi egyház látogatási

jegyzőkönyv szerint iskolája alig elégséges, vagyis ebben az utolsó évben is csak az előző évi eredménytelenség mutatkozik.

Osváth Elek gondnok, Futó Ferenc, Tukacs Lajos, Nagy Lajosné tanuk vallomásából azt a tényt kellett megállapítani, hogy a lelkész és a presbytérium minden lehetőt meg tett arra, hogy a tankötelesek be legyenek iskolázva, egyedül panaszlott nem tett semmit, nem igyekezett rábírni a szülőket gyermekeik beiratására.

Ugy látszik, mintha panaszlott arra igyekezett volna, hogy tanköteles gyermek hiányában a református felekezeti iskola mielőbb megszűnjék s így megszűnjék egyszer s mindenkorra a fegyelmi eljárásra alapul szolgáló ok. Megállapítást nyert, hogy csak addig nem volt tanköteles gyermek, amíg panaszlott felfüggesztése meg nem történt, azután mindjárt lett és azóta a batizi felekezeti iskola közmegelegedésre működik.

Az a református felekezeti tanító aki egy kicsiny gyülekezetben, ahol 23 év óta működik, ahol így minden egyháztagot s minden tanköteles gyermeket személyesen ismer, nem csak nem vesz magának annyi fáradságot, hogy személyes érintkezés keresésével is oda hasson, hogy a tankötelesek az iskolába be irassanak, aki eltűri, hogy 3 hónappal a kötelezett beírás után még egyetlen gyermek be írva nincs, sőt az állami ellemi iskolai igazgató figyelmeztetése után sem tesz egyetlen lépést arra, hogy a református magyar gyermekek beiskolázva legyenek, aki nem tanít, s így iskolája vagy elégtelen vagy alig elégséges hivatalában kellő szorgalmat és buzgóságot nem csak nem tanusít, de egyenesen megszegi a reá rótt hivatalos kötelességek teljesítését s abban a tekintetben, hogy a beiskolázás nem az ő, hanem a presbytérium kötelessége volna, téved védekezésében, mert általában sem a mai viszonyok között pedig — amikor éppen a magyar iskolától függ fajunk és vallásunk fenntartása kü önösen nem vonhatók meg az egyes szervek kötelességei között a határvonalak úgy, hogy ez egyik szerv köteles elvégezni mindent, a másik szerv pedig nem köteles végezni semmit.

Eltekintve tehát attól, hogy jelen esetben presbytéri-

umot mulasztás nem terheli, Osváth Géza panaszlott nem védekezhetik eredményesen azzal, hogy egyedül a presbytérium lett volna köteles gondoskodni a gyermekek beiskolázásáról, mert igenis neki lett volna kötelessége még a szülők és gyermekek felkeresése mellett is oda hatni, hogy minden tanköteles református gyermek a református felekezeti iskolába kellő időben beirassék. Igazolt tény azonban az, hogy az egyházközség tagjai megsokalták a panaszlott nemtörődömségét, nem voltak hajlandók gyermekeiket a református felekezeti iskolába járatni amiatt, mert ott panaszlottól amugysem tanultak volna semmit.

Elmulasztotta hivatalos kötelességét azzal is, hogy román nyelvi vizsgát nem tett.

Mivel panaszlott a reá rótt kötelességeket nem teljesítette mulasztásával ki tette az iskolát annak, hogy az állam hatalom által be zárassék s megszűnjön, elkövette a terhére rótt fegyelmi vétséget s amiatt büntetendő volt.

A büntetés kiszabásánál tekintettel arra, hogy panaszlott mulasztása egyenesen az iskola megszüntetésére vezethetett volna a legsúlyosabb büntetést találta a fegyelmi bíróság a vétséggel arányban állónak, mert nem teheti ki a batizi református iskolát — amelyben a tanítás panaszlott felfüggesztése óta szép eredménnyel folyik — annak, hogy panaszlott a jövőben hasonló negligenciát mutatva, egyenesen eszköze legyen az iskola megszüntetésének.

A költségekben való elmarasztalás az ítélet természetes folyamánya.

Kelt Szatmár-Németiben, 1928. augusztus 14-én.

Szell György egyházi elnök, id. Boross Zoltán világi elnök, Bunna István jegyző.

Betűsoros tárgymutató.

- Adorjáni ingatlaneladás jóváhagyva. 59.
 Amaczi díjlevélértékelés 30. — iskolai sérelem 34. — perújítási kérelem. 77.
 Apai presbyterek fegyelmi ügye megszüntetve. 71.
 Aranyosmeggyesi missiói s. lelkész. 62.
 Batizi magtárjövedelem felhasználása. 39.
 Bede László emlékének megörökítése. 10.
 Biki Sándor fegyelmi ügye elhalasztva. 70.
 Bodor Jenő halála. 10.
 Bogdán Lajos főjegyző lemondását nem fogadjuk el. 66.
 Csaba Adorján e. megyei gondnok lemondása. 8.
 Csengerbagosi presbyterválasztás megsemmisítve. 69.
 Z. Demeter János fizetéskiszolgáltatási ügye. 75.
 Egri-i orgonafújtatás. 31. — adókulcsa megerősítve. 46.
 Egyházkerületi határozatok: 27—1928. 12. 102—1927. 13. — az elemi iskolák
 5. 6. 7. osztályainak megszervezéséről. 14. — a lelkészi díjlevelek át-
 alakításáról. 15. — a szektákról. 16. — vallásunk szabadságáról. 17.
 11. és 14. — 1928. 18. és 19. — tanítóegyesületek megszervezéséről. 20.
 más e. kerületből pályázó lelkész. 21. — az e. ker. nyugdíjintézet meg-
 erősítéséről. 24. — a tanítói fizetésekről. 25. — 106. — 1928. 26. — 110.
 1928. 27.
 Esperesi jelentés az e. megye 1927. évi állapotáról. 9. — az időközi vál-
 tozásokról. 10.
 Gecsey Jenőné közig. bírósági ügye. 74.
 özv. Gillyén Józsefné adó-felelőssége. 73.
 Gulya Géza apai lelkész. 10. Gyöngyössy Bálint nagykolcsi lelkész 10.
 Gyöngyössy Gyula halála 10.
 dr. Helmeczy József e. kerületi képviselő. 29.
 Hiripi tanítói fizetésemelés. 41.
 Időszaki tanács megválasztása. 68.
 Jegyzőkönyvhitelesítés. 4.
 Józsefházai tűzbiztosítás. 40. — adókulcsa megerősítve. 43.
 Kajdi Lajos közig. bírósági ügye. 76.
 Kádár Károly e. megyei tanítóképviselő. 5.
 Kelemen Ferencz felelőssége elutasítva 60.
 Kiskolcsi egyházi sérelem. 36. — egyházi közmunka. 37. — rendkívüli
 adó. 49.
 dr. Koronka Pál adorjáni lelkész. 10.
 Kovássy Ákos e. megyei világi tanácsbíró. 5. — eskütétele s alapítványa. 6.
 Közgyűlés megnyitása. 1. — bezárása 67.
 Köszegremetei adásvétel. 61.

özv. Makai Elekné közig. bírósági panasza. 78.
 Máramarosszigeti lelkészi díjlevél jóváhagyása. 45. — lyceumi jelentések. 51.
 Missió bizottság jegyzőkönyve. 57.
 Nagy Frigyes alapítvány kamata kiadva. 11.
 Nagytarnai lelkészi díjlevél jóváhagyva. 44.
 Osváth Géza fegyelmi ügye. 79.
 Őri Tamás beruházási panasza. 32.
 Papolczy Zoltán emlékének megörökítése 10.
 Péchy Margit panasza. 58.
 Pusztadaróczi rendkívüli adó. 47.
 Sárközi Lajos e. kerületi képviselő. 29.
 Szamosdarai templomépítés. 35. — adókulcs változtatás 42.
 Szamoskrassói földvétel és kölcsön. 63. — lelkészlak eladás. 64.
 Szatmárhegyi haszonbérleti szerződés 38.
 Szatmári egyházközségi bíróság. 28. — főgimnázium igazgatótanácsába el-
 nökség küldetik ki. 65.
 Szavazatbontó bizottság jegyzőkönyve. 5.
 Számvevőszék jelentései s javaslatai 52—56.
 Szőke József e. megyei tanítóképviseelő. 5.
 Tagok számbavétele. 2.
 Tamásváráljai rendkívüli adó. 48.
 Tanítói díjleveleket értékelő bizottság. 33
 Tanítók eskütétele. 50.
 Tárgysorozat megállapítása. 3.
 dr. Vajay Károly adó-felelőssége. 72.
 Visky Ferenc e. megyei lelkészi jegyző. 5. — eskütétele 7.

a) Az egyházmegye tisztikara.

Elnökség: *Széll György* esperes-lelkész, Avasujváros; *Csaba Adorján* egyházmegyei gondnok, Szatmárvármegye nyug. főispánja, Domahida.

Jegyzők: *Bogdán Lajos* lelkész, Pettyén; *Visky Ferenc* lelkész, Egri; *dr. Ajtai Nagy Sándor* ügyvéd, Nagybánya; *Bunna István* főgimnáziumi tanár, Szatmár.

Pénztárnok és közalapi pénzkezelő: *Nagy Lajos* lelkész, Felsőbánya.

Nyugdíjintézeti pénzkezelő: *Bogdán Lajos*.

Levéltárnok: *Szaplonczay Bertalan* lelkész, Nagybánya.

Könyvtárnok: *Kolozs Vince* lelkész, Vámfalu.

Ügyész: *dr. Harcsár Géza* ügyvéd, egyházkerületi főjegyző, Szatmár.

b) Az egyházmegye bírósága.

Elnökség: *Széll György*; *Csaba Adorján*.

Tanácsbírák: a) lelkésziek: *Magoss Ferenc*, Mikola; *Boross Jenő*, Szatmár; *Sy. Kovács József*, Ombod; *Oláh Sándor*, Szamoskrassó; b) világiak: *Boross Zoltán*, földbirtokos, Aranyosmeggyes; *dr. Nagy Sándor* ügyvéd, a nagykárolyi egyházmegye gondnoka, Erdőd; *dr. Helmeczy József* földbirtokos, Pettyén; *dr. Farkas Antal* ügyvéd, Szatmár; *Madarassy László* földbirtokos, Nagypeleske; *Kovássy Ákos* ügyvéd, Máramarossziget.

c) Képviselők, bizottságok.

Egyházkerületi képviselők: *Bogdán Lajos*; *dr. Hel.*

meczy József; Sárközi Lajos; Tabajdi György, szatmári presbyter. Bodnár Béla, Tamásváralja; Boross Zoltán [1928—1930.] l. 29—1927. és 29—1928. sz. hat.

Egyházmegyei tanító-képviselők: *Kádár Károly, Egri; Szőke József, Ombod.*

Helmeczy és Nagy Frigyes ösztöndíj bizottság: Elnök: az esperes. Előadó: a lelkeszi főjegyző: Tagok: az egyházmegye gondnoka és tanácsbírái.

Időszaki tanács: *Magoss Ferenc, Boross Jenő, dr. Nagy Sándor, rendes; Gy. Kovács József, dr. Helmeczy József, dr. Farkas Antal póttagok.*

Számvevőszék: Elnök: *dr. Nagy Sándor:* Tagok: *Oláh Sándor* előadó, *Gacsályi Zsigmond, Visky Ferenc, Sáfár Imre, Nagy Endre.*

Tanügyi bizottság: Elnök: *Magoss Ferenc;* jegyző: *Kolos Vince;* tagok a szamoskrassói körben: *Gy. Kovács József, Szőke József, Székely András;* a mikolai körben: *Visky Ferenc, Kádár Károly, Osváth Elek;* az apai körben: *Z. Demeter János;* a nagybányai körben: *Nagy Lajos, Kolos Vince, dr. Nagy Gábor;* avasi körben: *Kovács Károly.*

Szatmárnémetii ref. főgimnázium és felsőbb leány és kereskedelmi iskola igazgatótanácsának tagjai: *Szell György, a megválasztandó gondnok, Magoss Ferenc, dr. Harcsár Géza.*

ESPERESI JELENTÉS

A NAGYBÁNYAI REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE

1927. ÉVI ÁLLAPOTÁRÓL

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Ez évben is az egyházlátogatást 6 irányban végeztük május 30-tól június 14-ig terjedőleg. Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek alapján van szerencsém a következőket jelenteni:

I. Az egyház belélete.

jun. 3-ától - 15-ig

1. Hitfeleink a templomot nagy ünnepeken 49 egyházban [Nagykolcsról nincs jelentés a lelkes elhalálózása folytán] 53%-ban látogatják. Vasárnap délelőtt 38%-ban, vasárnap délután 48 egyházban 28%-ban [Nagybocskón vasárnap délután isteni tisztelet nincs]. Hétköznapi d. e. 42 egyházban 4% [7 egyházban, ugymint: Aranyosmeggyes, Egri Kispeske, Lázári, Óvári, Pusztadaróczi, Sárközlak hétköznapi reggel nincs isteni tisztelet]. Hétköznapi d. u. 33 egyházban 7% [16 egyházban: Atya, Egri, Kispeske, Kőszegremete, Lázári, Misztótfalu, Nagybánya, Óvári, Patóháza, Sárköz, Sárközlak, Szamosdara, Szamoskrassó, Szatmárhegy, Vámfalu, Vetés hétköznapi d. u. nincs templomlátogatásról jelentés, tehát nincs hétköznapi d. u. isteni tisztelet].

Hét leányegyházunk közül 65% látogatta 6 leányegyházban nagy ünnepeken a templomi isteni tiszteletet. Vasárnap d. e. pedig 48%, viszont vasárnap d. u. 41% 5 leányegyházban. Hétköznapi délelőtt és délután 5 leányegyházban 15—15%. Erdődön havonta egy vasárnap van d. e. isteni tisztelet, Erdőszádán pedig a három főünnepkor és újkenyéri urvacsoresztáskor.

2. Az Isten igéje minden ünnep- és vasárnap d. u. prédikáltatott 49 anya- és 5 leányegyházban.

3. Káté magyaráztatott vasárnap délután 23 egyházban 548-szor.

4. Biblia magyaráztatott vasárnap d. u. 43 egyházban 1456-szor és 2 leányegyházban 90-szer.

Nem tűnik ki a jelentésből, hogy minő isteni tisztelet tartatik vasárnap d. u. Aranyosmeggyes, Csengerbagos, Nagybocksó, Patóháza, Pusztadarócz, Sárközujlak, Szamosdara, Szamoskóród, Szatmárudvari és Vetésen. Összesen 11 egyházban.

5. Tíz anyaegyházban 108-szor magyaráztatott biblia, hétköznapiokon [Adorján, Avasujváros, Csengerbagos, Egri, Halmi, Józsefháza, Máramarossziget, Nagybánya, Szatmár, Szinerváralja], leginkább adventben és bójtben.

6. Gyermekek isteni tisztelet volt 8 anyaegyházban 94 ízben [Halmi, Hirip, Máramarossziget, Kakszentmárton, Ombod, Patóháza, Szamoskóród, Szatmárhegy.]

7. Vasárnap a rendes isteni tiszteleteken a gyermekek részt vesznek 49 anya- és 6 leányegyházban, hétköznapiokon pedig 40 anya- és 4 leányegyházban. *Nem vesznek részt a hétköznapi isteni tiszteleteken: Dabolcz, Kispeleske, Nagybocksó, Óvári, Patóháza, Sárközujlak, Szatmárhegy, Szatmárnémeti, Vetés, összesen 9 egyházban.*

8. A vasárnapi iskola működik 39 egyházban és 3 leányegyházban, ugymint: Dobrácsapáti, Erdőd, Apahegyen. Nem volt vasárnapi iskola a következő anyaegyházakban: Amacz, Aranyosmeggyes, Dabolcz, Nagybocksó, Óvári, Pettyén, Pusztadarócz, Sárközujlak, Szatmárudvari, Vámfaluban és 4 leányegyházban: Erdőszáda, Szatmárgörbed, Szatmárpálfalva, és Berenden. Tehát 48 csoport 1500 növendékkel működött a 39 anyaegyházban. Csoportvezetők: 30 lelkész, 14 tanító, tanítónő és kántor, 2 papné [Józsefháza és Szinerváralja.] Három leányegyházban 3 csoportban 55 növendék 2 tanító és egy polgári iskolai tanárnő vezetése alatt. Ahol nincs vasárnapi iskola, oka a közönység, helyiség és agitáció hiány.

9. A növendékeket a konfirmációra előkészítette 49 helyen 47 lelkész, 5 s. lelkész, egy vallástanár: a 7 leányegyházban 5 lelkész, egy tanító és egy lévita készítette

elő. A konfirmáltak további lelkigondozása a bibliakör [6] ifjúsági egyesület [2], vasárnapi iskola és vallásos estélyek után történik.

10. Ifjúsági egyesület van két helyen: Szatmáron és Szinérváralján, bibliakör 6 helyen: Amacz, Halmi, Máramarossziget, Nagybánya, Szatmár és Szinérváralján 139 fiu és 130 leánytaggal. Vallásos estélyek és előadások után vesznek részt az egyházépítő munkában.

11. Nőegylet van Máramarosszigeten, Szatmáron Lorántffy-egyesület, Szatmárnémetiben pedig templom-egylet 336 taggal. Előadásokat s munka-órákat tartanak jótékony célra.

12. Énekkar van 24 helyen, nincs 25 egyházban, ugyanint: Amacz, Aranyosmeggyes, Atya, Dabolcz, Felsőbánya, Kakszentmárton, Kisbábony, Kispéleske, Kőszegremete, Misztótfalu, Nagybánya, Nagybocskó, Nagytarna, Óvári, Pettyén, Pusztadaróc, Sándorhomok, Sárköz, Sárközüjlak, Szamosdara, Szárazberek, Szatmárudvari, Tamásváralja, Turterebes és Vetésen. Előadások rendezésével és vallásos estélyek közreműködésével vesznek részt az egyházépítő munkában.

13. Harmincnyolc egyházban végeztek a lelkészek látogatást 516-szor. Nem volt szokásban, hogy a lelkész a presbyterekkel együtt tegye ezt a látogatást. Arra sem volt utasítás, hogy a tanítók meglátogassák a növendékek családját.

14. A gyülekezetben házi isteni tiszteleteket tart a család 19 egyházban. A lelkész ilyen házi isteni tiszteleteken résztvett 3 ízben. A lelkész az ily házi isteni tiszteleteken hitelveinkkel ellenkező szokásokat nem tapasztalt egyetlen egyházban sem.

15. Iratterjesztés van 32 egyházban. 23 egyházban a lelkész vezeti s egyben a tanító. Eladott teljes bibliát 75, ujszövetséget 513, árvaházi képes naptárt 1825, vallásos iratot 1988, vallásos néplap járt a gyülekezetben 704 helyre.

16. Református Népkönyvtár van 7 egyházban [Adorján, Felsőbánya, Kőszegremete, Nagybánya, Óvári, Patóháza, Erdőd.] A gyülekezet tagjai: kimutatva 100, sokan.

17. Szegényügyi bizottság van 6 helyen 222 taggal. A segélyzendő szegények nyilvántartatnak 6 helyen. Fel-

nőtt szegényeknek kiosztatott 26.640 lei, gyermekeknek 69.890 lei, együttesen 96.530 lei.

18. Külső jótékonycélokra az egyház kiadott 130.589 leit.

19. Hitfeleink jótékonyágának összege 1,156.843 lei.

20. Urvacsora osztatott az anyaegyházban 47-ben hatszor, 2-ben hétszer. A szórványokban 6 helyen 15 ízben. Presbyterek urvacsorával éltek 135-en [részleges kimutató.] Az urvacsorával éltek az anyaegyházban: böjtkor 3843, husvétkor 7964, pünköstkor 6658, újkenyérkor 4624, újborkor adventben 4282, karácsonykor 5811, konfirmációkor Szatmáron 226, betegek 287, összesen 33.695-en; szórványokban 191, együtt 33.886 lélek.

A betegek urvacsorával élnek 31 egyházban bármikor, urvacsora osztáskor 18-ban.

21. Törvényesen kivált szektáriusok száma: baptista fi 3, nő 5, együtt 8.

22. Hitelveinkkel ellenkező szokások: sirok kivilágítása 7 egyházban, urnapja megünneplés-féle 5 egyházban vannak.

23. Vallásos felolvasást tartottak a múlt évben 40 anya- és 5 leányegyházban 350-et. Nem tartottak vallásos felolvasást 9 anyaegyházban [Atya, Dabolcz, Kiskolcs, Kispéleske, Nagybocksó, Óvári, Sárköz, Sárközujlak, Vetés.] Allítólag a hatóság nem engedte.

24. Az egyházközségek nagyobb szabásu ünnepélyt tartottak 12 helyen, ugymint: templomavatást Aranyosmegygyes, imaház és iskolaavatást Berend, harangavatást Vámfalu és Szatmár lelkészi és presbyteri konferenciával, harangavatást Máramarossziget, Lázári és Kőszegremetén. Óvári hősök emléktáblája, Szinerváralja Erdőssy Sylveszter János emlékoszlopa, Szatmáruddvari és Felsőbánya műkedvelő-előadás, Szatmárhegy karácsonyi előadásokkal. Részben más egyházközség, felsőbb egyházi hatóság résztvett ezeken. A gyülekezetek szűkebb körben résztvettek más egyházközség templom- és harangavatási ünnepélyein és a szatmári lelkészi és presbyteri konferencián.

25. Három egyházban közönséges bűncselekményért 4 tagot ítél el a polgári hatóság. Öt egyházban 7 tag él iszákos életet.

26. Vadházasságban 22 egyházban 45 pár él. Lelkész a vadházasságok megszüntetésére igyekszik a lehető meg-

tenni szóval. Kevés presbytérium foglalkozik az ily nehézségekkel.

27. A *tiszta pár* egyházainkban mind kötött házasságot egyházilag is.

Megfelelő intézkedésre nem volt szükség sem lelkész, sem a presbytérium részéről.

28. Reverzálist adott javunkra 13 egyházban 43 egyén, kárunkra 12 egyházban 32 egyén. Egyházaink érdekét védik lelkészek 31 egyházban, presbyterek 29-ben. Nyilvántartás van a reverzális adókról 27 egyházban.

29. A keresztelést mellőzték Turterebesen egy esetben.

30. A temetést egyetlen egy egyházban sem mellőzte senkisé.

31. Egyházaink sérelme: Felsőbányán földkisajátítás, Kisbábonyban iskolafentartási nehézség, Kiskolcson állami iskolai adó, Szamosdobon iskolába való beiratkozás megakadályozása, Vetés vallásos estélyek tartásában akadályoztatott meg. Jelentések történtek minden egyes sérelemben az illető egyházak részéről.

II. Az egyház külélete.

32. Az egyházi adózók száma 8018. A választók száma 6966.

33. Egyházközségi közgyűlés 10 gyülekezetben van.

34. Presbyterek száma 654.

35. A lelkési iroda a szükséges naplókkel fel van szerelve 47 egyházban: Kettő nincs [Dabolcz, Szamosdara].

A lelkész 47 egyházban pontosan vezeti azokat. Két egyházban [Dabolcz, Szamosdara] nem.

Az anyakönyveket a lelkészek mindenütt pontosan vezetik.

A presbiteri jegyzőkönyveket törvényszerűen vezetik. 48. egyházban. Pusztadarócon nem.

36. Egyházi levéltár mindenütt van.

37. Az egyháznak vagyonleltára van 46 egyházban, háromban [Halmi, Atya, Nagytarna] nincs. Készült jórészen 1911–13. évben. Ma már be van telve és a váltózások főleg az ingókra nem vezethetők át.

38. Az ingatlanok az egyház nevén állanak mindenütt, kivéve Kisbábony 1 kaszáló és Turterebesen a szőlő egy része.

39. Az agrárreform elvett az egyházaktól, lelkészektől és tanítóktól összesen 484 hold és 364 □-öl földet, és pedig: Amac, Batiz, Felsőbánya, Halmi, Hirip, Lázári, Máramarossziget, Nagybocksó, Nagytarna Ombod, Szamoskrassó, Szatmár, Szatmárhegy, Szatmárnémeti, Tamásváralja és Vetésen. Adott 65 holdat és 1345 □-ölet, és pedig: Amac, Hirip, Kisbábony, Ombod, Pettyén, Pusztadaróc és Szatmárudvariban.

40. Az egyházközségek tőkéi, alapítványai 1927. december 31-én 3,925.399 lei és 725 dollár *(részletes kimutatás a mellékleten)*.

41. Az egyházak magtárai pénzértékben 880.123 lei [lásd külön kimutatást].

42. Az egyházak tőkepénzei, terményei el vannak helyezve részben az egyháztagoknál, részben szövetkezeteknél és takarékpénztáraknál.

43. Az egyházak adósságai 1927. decz. 31-én 32 egyháznak 756.720 lei.

44. Jogerős költségvetése van a folyó évre 44 egyháznak. Nincs 5-nek [Dabolcz, Halmi, Patóháza, Pusztadarócz, Vámfalu].

Az egyháztagokra kivetett adó összege pénzben 1,508,551 lei terményben: 1497.20 q buza, 140.90 q tengeri, 83 q buza és tengeri, 9 q rozs, 6.50 zab, 45 köből bor, 85 méter³ fa, 107 szekér széna. A szükségletet szórványosan nem fedezi.

45. Az 1927. számadások jóváhagyás alatt vannak.

A zárszámadás mérlege: bevétel: 7,640,417 lei.

Kiadás: 7,389,541 „

Maradvány: 250,876 lei.

Terményben bevétel buza 1541.65 q, tengeri 140.50 q, la 96 m³, széna 32 sz.

Kiadás „ 1518.65 „ „ 138.50 „ „ 96 „ „ 33 „

Maradvány „ 23 „ „ 2 — —

46. A templom jó karban van 31 egyházban, javítandó 14-ben [Amac, Apa, Avasujváros, Egri, Felsőbánya, Halmi, Kakszentmárton, Kiskolcs, Nagybocksó, Pettyén, Sándorhomok, Sárközujlak, Szamoskrassó, Vetés], rossz 2 egyházban, [Csengerbagos, Turterebes], nincs [Sárköz, Szamosdara] 2 egyházban.

A lelkészi lak jó: 31 helyen, javítandó: 17 helyen,

[és pedig: Amac, Avasujváros, Csengerbagos, Egri, Felsőbánya, Kakszentmárton, Kisbábony, Kiskolcs, Ombod, Pusztadarócz, Sándorhomok, Sárköz, Szamosdob, Szinerváralja, Tamásváralja, Turterebes, Vetés], rossz egy egyházban [Pettyén].

Az iskola jó: 27 egyházban, javítandó: 9 egyházban, [Felsőbánya, Kisbábony, Kiskolcs, Kispereske, Mikola, Patóháza, Sárköz, Szamoskrassó, Tamásváralja], bővitendő 3 egyházban [Avasujváros, Halmi, Szamosdob].

A leányegyházaknál templom van: 4 jó állapotban, javítandó Szatmárpálfalván, kettőben nincs: Erdőszáda, Erdőd]. Iskola 6 helyen jó, 1 javítandó [Szatmárpálfalva].

47. Új építkezésre költöttek az egyházak 525,203 leit.

48. Jó karban tartásra az épületeknek 722,178 leit.

49. Tűzkár ellen az egyházi épületek 24,826,806 lei értékben vannak biztosítva. Az esperesi látogatás 4 helyen nem tartja megfelelőnek az összeget. u. m. [Atya, Hirip, Egri, Turterebes]. A tűzbiztosítás díja 70,030 lei, 5 egyház részéről nincs kifizetve.

50. A múlt évről a belhivatalnokok 22 egyházban nincsenek kifizetve. A hátralék 351,849 lei. [Szatmárgörbed, Atya, Avasujváros, Batiz, Dabolcz, Halmi, Kakszentmárton, Kisbábony, Kispereske, Kőszegremete, Nagytarna, Óvári, Pusztadarócz, Sárköz, Szárközujlak, Szamosdara, Szamoskrassó, Szatmárudvari, Szinerváralja, Tamásváralja, Turterebes, Vetés. A hátraléknak az oka a föld népének a szegénysége, s a behajtása nem sikerült polgári hatósági uton.

51. Az egyházmegyei és kerületi közköltégből hátralékban van 21 egyház: 132.584 lei [Amacz, Szatmárgörbed, Dabolcz, Halmi, Hirip, Józsefháza, Kakszentmárton, Kiskolcs, Misztótfalu, Nagybánya, Óvári, Patóháza, Szatmárpálfalva, Szamosdob, Szamoskrassó, Szatmárudvari, Berend, Szinerváralja, Turterebes, Vámfalu, Vetés]. A hátralékban maradás oka a szegény kis egyházakban nemcsak a szegénység, de az is, hogy egyházmegyei, kerületi közigazgatási adóban fejtenként 7-50 leit kell fizetni minden egyházunkban ez-évben.

52. 12 egyházközség 74,733 lei segélyt kapott az egyházmegyétől, kerülettől és a saját községétől.

53. 6 egyházközségnek van pere saját tagjaival, vagy agrár föld követelés miatt.

54. A temető az egyháznak a tulajdona 53 anya és leányegyházban. Magántulajdon az erdőszádai és részben a sándorhomoki. Jórészben csak körülárkoltak.

III. Az egyház iskolai ügyei.

55. Egyházaink közül 35 anya és 6 leányegyház tart fenn 41 iskolát, 53 tanítóval, 53 tanteremmel. 3 egyház iskolája bezárva [Patóháza, Sárközüjlak, Szamosdob], szünetel Erdődön. 12 egyház nem tart fenn iskolát [Apa, Aranyosmeggyes, Dabolcz, Misztótfalu, Nagykolcs, Nagybocksó, Nagytarna, Szamoskóród, Szatmárhegy, Szatmárnémeti, Vámfalu, Vetés.]

56. Az egyházi költségvetésben az egyházközségek elemi iskolái 1,839,477 leivel szerepelnek. A szatmári középiskola 170,000 lei, az egyházmegye segélye 40.000 lei, összesen 210,000 lei. A vallástanítás 86,860 leibe kerül az állami iskolákban.

57. Iskoláinknak rendes tanítója 47 és 6 helyettes.

58. Az egyházépítő munkában a tanítók részt vesznek a vasárnapi iskolában, a vallásos estélyeken segédkezésben és az énekkar vezetésben.

59. A vallást és a magyar tárgyakat tanítják a tanítók, 16-on jelesen, 24-en jó, 13-an elégséges eredménnyel. A vallás tanítás az állami iskolákban *3 helyen jeles, 6-ban jó, 5-ben elégséges.*

60. Az iskolák felszerelése 11 iskolában hiányos.

61. Az iskolák szellemi állapota a magyar tárgyak tanításában hovatovább kívánni valót hagy fent. Az állami iskolában pedig a vallástanítás nagy nehézségekkel küzd.

IV. Statisztikai adatok az anyaegyházban.

62. Született törvényes fi: 535, nő: 471, együtt: 1006.
törvénytelen " 42 " 41 " 83.

Összesen " 577 " 512 " 1089

Állami anyakönyv " 533 " 547 " 1008.

63. Meghalt és eltemetett fi: 418, nő: 427 együtt 845.

Állami anyakönyv " " 398 " 409 " 807,

64. Házasságot kötött, megesküdött tiszta pár: 220, vegyes pár: 115

Állami anyakönyv " " " " 209 " 115

65. Konfirmált fi: 312, nő: 385, együtt: 697.

66. Attért fi: 4, nő: 17, együtt 21.
 67. Kitért fi: 7, „ 12, „ 19.
 68. Lélekszám az anyaegyházban; 39640 összesen.
 [40344 a múlt évben].

V. Statisztikai adatok a szórványban.

69. Született fi: 12, nő: 8, együtt 20.
 70. Meghalt és eltemetett fi: 9, nő: 7, együtt 16.
 71. Házasságot kötött vegyes pár 1.
 72. Konfirmált fi: 7, összesen 7.
 73. Áttért fi: 2.
 74. Lélek szám 453 összesen.
 Lélek szám anya és leányegyházban: 40093 lélek
 [hiányzik Nagykolcs adata].

A fenti jelentést midőn szerencsém van beterjeszteni: állásomból folyó kötelességnek tartom kérni a Nagytiszt. e. m. közgyűlést, hogy

1. miután nem tűnik ki az egyház látogatási j.-könyvből — miszerint minő isteni tisztelet tartatott az e. m. egyházak több mint egyötödében vasárnap délután: méltóztassék elrendelni, hogy minden egyházban vasárnap délután rendes isteni tiszteletet — tehát biblia vagy káté magyarázattal összekötött [és nem pusztán imás] rendes isteni tisztelet tartassék.

2. Csak 10 anyaegyházban tartatott hétköznapi biblia magyarázat — a múlt évi azon e.-megyei felhívás dacára is, hogy Advent és Bőjtben — ilyenek tartassanak. Tehát nyomatékosan megismételni kérem a felhívást.

3. Méltóztatott kiadni az utasítást a múlt évben közgyűlésünknek, miszerint hétköznapiakon legalább háromszor hetenként — reggeli istentiszteletek tartassanak minden egyházban, — ez intézkedést is kérném megismételni. Mert elvégre is a hit élet erősítése — ha az iskolás gyermekek — a vasárnapi iskola növendékei bevonásával is — ezt feltétlenül megkívánja.

4. *Vasárnapi iskola* még 11 egyházban nincs — holott főleg ha az iskola állami — működésére égető szükség lenne, — hogy vallásos szellemet — egyházunk iránt pedig

hűséget ültessen a gyermeki lélekbe. *Énekkar* nincs 35 egyházban. Pedig ennek szervezése — nem csak egyházi vallástársadalmi, — de kultur érdek is. *Vallásos felolvasások* pedig — amiatt hogy nincs helyiség és nem adnak rá engedélyt — nem voltak 9 egyházban: hogy — gondolom a vasárnapi iskolát és a vallásos felolvasást — meg lehet próbálni a templomban is tartani — közvetlen a vasárnap délutáni templomozás után. Sőt a vegyeskar [fiu és leány] ugyan ott és ugyanakkor való szervezését és működését. Kérném ez irányban is, megfelelő határozott — elkötelező utasítást kiadni.

Nagyon sok függene itt — a presbyteriumok jóindulatu támogatásától és érdeklődésétől. Régóta — hangsúlyozom, hogy a presbyteriumok tiszte nem szabad, hogy pusztán az anyagiakra — az egyház gazdálkodására szorítkozzék de a lelkiekre, a vallásos élet megújítására — az ifju generáció, hitben — egyház iránti hűségben, nevelésére, — a vasárnapi iskolák pártolására, a vallásos felolvasások látogatására az azok iránti rokonszenvnek a felköltésére, a gyülekezet tagjai között — is kell irányulnia. Mindenek felett pedig ugy saját iskoláinkba — mint az állami iskolákba — gyermekeiket a szülők pontosan járassák — és utóbbiakban a gyermekek vallásos növelését — énektanítását a vasárnapi iskolák útján pótoltatni igyekezzenek. Sajnos! Mindezeket — mindennapi élet szomorú tapasztalása kéri — követeli tőlünk — erős — ellentmondást nem tűrő hangon.

Avasujváros, 1928. jul. 21.

Kiváló tisztelettel:

SZÉLL GYÖRGY

esperes.

Kimutatás az egyházak kegyes adományairól, vagyonairól és számadásairól.

Sor- szám	Egyház	Az egyhá- zak jóté- kony ado- mányai	A hívek jótékony adományai	Tőkepénz és alapítvány	Magtár pénzérték- ben	Adósság	A zárszámadás mérlege															
							Kivetett egyházi adó				Pénzben			Terményben								
							Pénzben		Terményben		Bevétel		Kiadás		Maradvány		Bevétel		Kiadás		Maradv.	
							Lei	Lei	Lei	Lei	Lei	Buza q.	Tengeri	Buza q.	Tengeri	Lei	Lei	Lei	Buza q.	Tengeri	Buza q.	Tengeri
1	Adorján	300	7806	106018	19457	5500	4826	36	15	37 74	106763	104866	1897	51	—	—	51	—	—	—	—	
2	Amac	—	2189	10114	—	4220	7000	37	—	—	102194	91535	10659	37	—	—	32	—	—	5	—	
3	Apa	7000	4710	88198	65000	—	20550	39	13	—	21344	18301	3043	39	13	—	39	13	—	—	—	
4	Aranyosmeggyes	5158	22326	166566	—	—	21320	—	—	—	140746	133505	7241	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Szatmárgörbéd	181	4838	22748	30000	—	23289	34	buza és tengeri	—	85962	81547	4415	34	—	—	34	—	—	—	—	
5	Atya	428	1173	30896	9100	14193	7860	36	—	—	38277	37132	1145	36	—	—	36	—	—	—	—	
6	Avasujváros	2710	35306	143666	23480	5000	1533	76.95	—	—	198795	190903	7892	80.50	—	—	80.50	—	—	—	—	
7	Batiz	70	8305	9479	6240	2050	10000	50	—	—	44851	43321	1530	47	—	—	47	—	—	—	—	
8	Csengerbagos	400	1977	3958	26400	20000	39220	52	—	—	62789	54661	8128	52	—	—	52	—	—	—	—	
9	Dabolc	1500	3000	2998	—	6000	8500	31	—	9 48	—	—	—	31	—	—	31	—	—	—	—	
10	Egri	1983	11761	36277	12496	5420	30000	70	—	—	230304	228202	2102	45.50	—	—	34.50	—	—	—	11	
11	Felsőbánya	250	3000	58200	—	—	14000	—	—	—	63622	60823	2759	—	—	—	—	—	—	—	—	
12	Halmi	2000	20205	34639	—	51293	—	—	—	—	117851	105484	12367	—	—	—	—	—	—	—	—	
13	Hirip	1142	5416	50649	—	675	6006	58	—	—	106128	98357	7771	59	—	—	52	—	—	—	7	
14	Hosszumező	100	1530	889228	—	—	15500	—	—	—	155263	148840	6423	—	—	—	—	—	—	—	—	
15	Józsefháza	—	5511	24650	2650	27300	23258	12	—	—	74880	73757	1123	12	—	—	12	—	—	—	—	
16	Kakszentmárton	3532	470	17918	56000	—	16349	40	—	—	89955	89633	322	34.50	—	—	34.50	—	—	—	—	
17	Kisbábony	1253	4465	7164	—	3626	78865	50	11	—	114366	113609	666	50	11	—	50	11	—	—	—	
18	Kiskolcs	5498	9938	5797	—	—	25466	30	20	—	140961	140363	598	30	20	—	30	18	—	—	2	
19	Kispeleske	814	5290	6365	54000	2000	10000	54	—	33	35214	34103	1111	54	—	33	54	—	33	—	—	
20	Kőszegremete	1440	48983	100484	—	4000	10487	78	—	—	119644	106192	13452	62	—	96	62	—	96	—	—	
21	Lázári	25	26000	—	—	16000	14000	40	buza és tengeri	—	100671	96066	4605	40	—	—	40	—	—	—	—	
22	Máramarossziget	400	—	—	—	40000	60000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
23	Mikola	8095	6924	14926	8000	—	70815	—	—	—	117134	117086	48	—	—	—	—	—	—	—	—	
24	Misztófalva	2630	1300	141673	—	—	7100	—	—	—	83639	73142	10497	—	—	—	—	—	—	—	—	
25	Nagybánya	1350	97106	285310	—	74118	45480	—	—	—	408151	508151	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Erdőszáda	—	2208	10692	—	—	825	—	—	—	6039	5643	396	—	—	—	—	—	—	—	—	
26	Nagybocskói misz. kör	366	1489	25	—	15361	—	—	—	—	65799	65689	110	—	—	—	—	—	—	—	—	
27	Nagykolcs	—	831	113322	—	—	2830	11	—	—	20680	20368	212	8.40	—	—	8.40	—	—	—	—	
28	Nagytarna	—	19307	19956	72984	3000	94400	27.50	7.50	—	149780	149780	—	88	4	—	88	4	—	—	—	
29	Ómhod	8433	3215	7437	—	—	30000	30	16	—	71944	63969	7975	27	13	—	27	13	—	—	—	
30	Óvári	1000	980	21845	—	18914	—	43.75	24	—	20671	20671	—	43.75	24	—	43.75	24	—	—	—	
31	Patóháza	1047	6061	50365	37800	—	18044	10	7	—	130580	123688	6892	10	7	—	10	7	—	—	—	
32	Pettyén	512	8732	1822	19992	—	—	12	5	—	52209	52201	8	12	5	—	12	5	—	—	—	
	Szatmárpáti	—	600	—	—	12000	24000	25	9	buza és tengeri	25812	22477	3335	25	—	—	25	—	—	—	—	
33	Pusztadaróc	70	2233	11482	29720	7200	3724	39.50	—	—	160498	160463	35	39.50	—	—	39.50	—	—	—	—	
34	Sándorhomok	1200	1760	112732	—	3000	24000	32	—	—	106754	106319	435	32	—	—	32	—	—	—	—	
35	Sárköz	700	3130	8913	—	5500	5949	18	3	—	62483	57833	4650	14	3	—	14	3	—	—	—	
36	Sárkőzujlak	600	250	85000	—	—	9000	24	—	—	57883	45476	12407	24	—	—	24	—	—	—	—	
37	Szamosdara	158	1828	16455	—	3000	26500	50	—	—	120273	101065	19208	50	—	—	50	—	—	—	—	
38	Szamosdob	500	3200	17295	—	—	1300	21	4	—	43118	37407	5711	21	4	—	21	4	—	—	—	
39	Szamoskőröd	120	1500	15753	23100	—	—	12	—	—	38989	28463	10526	12	—	—	12	—	—	—	—	
40	Szamoskrassó	270	3200	189397	133746	53850	56000	66	840.	—	253501	251095	2406	66	8	—	66	8	—	—	—	
41	Szárzaberek	10121	6976	45683	34800	27500	9990	65	7	—	129244	121570	7674	65	7	—	65	7	—	—	—	
42	Szatmár	12343	403788	323537	—	250000	253460	20	—	—	1381040	1357999	23041	—	—	—	—	—	—	—	—	
43	Szatmárhegy	2000	12000	12535	206898	—	147000	—	—	—	354717	354253	464	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Erdőd	—	5401	—	—	—	1800	—	—	—	11137	4404	6733	—	—	—	—	—	—	—	—	
44	Szatmárnémeti	21150	93325	389808	—	40000	92137	—	—	—	554935	553167	1768	—	—	—	—	—	—	—	—	
45	Szatmárudivari	3576	2593	5261	4760	—	6343	49	—	—	57712	56850	862	18	21.50	—	18	21.50	—	—	—	
	Berend	—	130075	—	—	—	—	20	—	—	339903	337421	2482	20	—	—	20	—	—	—	—	
46	Szinérváralja	12000	41084	3463	—	10000	18000	—	—	—	123226	120381	2845	—	—	—	—	—	—	—	—	
	Apahegy	718	1400	2446	—	—	13004	6	—	—	18464	18464	—	6	—	—	6	—	—	—	—	
47	Tamásváralja	795	1240	17918	—	—	—	45	—	—	66874	66248	626	45	—	—	45	—	—	—	—	
48	Tuterebes* 725 dollár	130	47656	*179745	—	—	36500	—	—	—	288362	284154	4208	—	—	—	—	—	—	—	—	
49	Vámfalva	704	6039	2463	—	26000	58840	80.50	—	—	106112	99508	6604	80.50	—	—	95.50	—	—	—	—	
50	Vetés	100	4213	2068	3500	—	3481	40	—	—	62274	52805	9469	40	—	—	40	—	—	—	—	
	Összesen:	130589	1156843	3925399 és 725 dollár	880123	756720	1508551	1497.20	140.90	9 85 107	7640417	7389541	250876	1541.65	140.50	96 33	1518.65	138.50	96 33	23	2	

és 83 q buza és tengeri

